

สลด.สาร

ปีที่ ๒๒ ฉบับที่ ๒ เดือนพฤษภาคม-กรกฎาคม ๒๕๕๗

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ISSN 1513-3591

ส.ค.สาร

ปีที่ ๑๖ ฉบับที่ ๒ เดือนพฤศจิกายน-ธันวาคม ๒๕๕๘

สำนักงานราชบัณฑิตยสภา
๑๐๐, 17-12-2558

ส่วนเนื้อหาที่น่าสนใจที่ได้เผยแพร่ใน สลค. สาร ฉบับนี้ ได้แก่ ประกาศแต่งตั้งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ ซึ่งเป็นรัฐธรรมนูญฉบับที่ ๑๙ ของไทย นอกจากนี้ ยังมีความรู้ทั่วไปที่ควรค่าแก่การสนใจ ติดตามเช่นเดิม ซึ่งผู้อ่านสามารถติดตามได้ในเล่ม

9

90

၈၂၅

৭৬

၅၆

กองบรรณาธิการ
ที่ปรึกษา
บรรณาธิการ
ผู้ช่วยบรรณาธิการ
ฝ่ายประสานงาน
ฝ่ายพิสูจน์อักษร
ฝ่ายจัดงานศิลป์
ฝ่ายประชาสัมพันธ์
ฝ่ายจัดการทั่วไป
พิมพ์ที่

ดร.อำพัน กิตติอำพน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี, สมชาย พุฒิกัลป์ รองเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, รุจิรา ริมผดี รองเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, อำนาจ พัวเลิศ รองเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
 ลิขพันธ์ วรวิสุทธิ รองเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
 จิตดา กิตติเสถียรนนท์, ทศศุภากรกั ทัยประสิทธิ์พร, ประธาน ผุดผ่อง, ปราณี่ สาสน์ธรรมบท, พงษ์เทพ พ่วงเสมา, สมศรี นาคจำรัสศรี, สุภาวดี เลิศสถิตย์, อ่อนฟ้า เวชชาชีวะ
 จิตดา กิตติเสถียรนนท์
 ปริญญกวางใจ จงธรรมคุณ, วิบูลย์สิทธิ์มี มีชัย, สุภาวดี เลิศสถิตย์
 เหมจิรา ชันแก้ว, ธัญมน สินสาอาง
 วิธภา สุขผล
 กนกวรรณ พรหมพันธ์, เกศรา ไชยพิทักษ์, เหมจิรา ชันแก้ว, ดวงกมล แสงสุวรรณ, ธัญมน สินสาอาง, วรวิ สิงหราช, สมภาพ กลิ่นหอม, อาทิตติยา คำตา
 สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา ถนนสามเสน กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐ โทร. ๐-๒๒๕๓-๐๖๑๑-๓

พระมหากรุณาธิคุณของ
สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร
ในการสร้างโอกาสทางการศึกษาแก่เยาวชนไทย
ผ่านโครงการทุนการศึกษา
สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร*

พระราชทานทุนการศึกษาแก่นักเรียนทุนทุกจังหวัด จังหวัดละ ๒ ทุน รวมจำนวน ๑๕๒ ทุน
ณ ศาลามิตราภิรมณ์ วังสุโขทัย เมื่อวันที่ ๒๘ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๒

* เรียบเรียงโดยสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีและสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

“สำหรับนักเรียนทุนทุกคน เมื่อได้รับโอกาสในการศึกษาสมดังที่ตั้งใจแล้ว
ก็ขอให้ใช้โอกาสอันดีนี้ พัฒนาตนเองในทุก ๆ ด้าน
ให้เป็นผู้ที่สมบูรณ์พร้อมด้วยวิชาความรู้ ความฉลาดสามารถและคุณธรรมความประพฤติ
จะได้นำคุณสมบัติทั้งนั้นไปใช้เป็นเครื่องมือสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าแก่ตน
แก่บ้านเมืองได้ในอนาคต”

พระราโชวาทสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร
พระราชทานแก่นักเรียนทุนในมูลนิธิทุนการศึกษาพระราชทาน สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร
วันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๕๕

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร มีพระราชปณิธานที่ทรงมุ่งสร้างความรู้ สร้างโอกาส
ให้แก่เยาวชนไทย ให้ได้รับโอกาสทางการศึกษาที่มั่นคงมาโดยตลอด

ในปี ๒๕๕๒ พระองค์ได้พระราชทานแนวคิดให้ดำเนิน**โครงการทุนการศึกษาสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ
สยามมกุฎราชกุมาร** ด้วยการพระราชทานทรัพย์สินส่วนพระองค์และนำทรัพย์สินจากผู้บริจาคโดยเสด็จพระราชกุศล
มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ทรงสร้างเสริมโอกาสทางการศึกษาให้แก่เยาวชนที่ยากจนทั้งชายและหญิง ที่เรียนดี
ประพฤติปฏิบัติดี ได้มีโอกาสศึกษาอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทั้งสายสามัญและสายอาชีพ
ไปจนสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าในสาขาวิชาที่สอดคล้องกับความรู้ ความสามารถ และความต้องการ
ของผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยไม่มีการผูกพันต้องใช้ทุนคืน และทรงเปิดโอกาสให้สมัครเข้าทำงานเป็นข้าราชการบริหาร
ได้ตามสมัครใจ ได้พระราชทานหลักการให้กระจายทุนให้ครบในทุกจังหวัด และดำเนินการด้วยการแสวงหา
คัดเลือก คัดสรร และกลั่นกรอง จนได้ผู้ที่มีคุณสมบัติเหมาะสมเข้ารับพระราชทานทุน อีกทั้งยังมีพระราชบัญชา
แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการทุนพระราชทาน โดย พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าศรีรัศมิ์ พระวรชายา
ในสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงเป็นประธานกรรมการ น้อมนำหลักการมาวางรายละเอียด
หลักเกณฑ์ เงื่อนไข และเป้าหมายในการพระราชทานทุนการศึกษาให้ครอบคลุมทุกจังหวัด จังหวัดละ ๒ ทุน
รวม ๑๕๒ ทุน โดยเป็นทุนการศึกษาในระดับชั้นมัธยมปลาย สำหรับสายสามัญรายละเอียด ๑๘,๐๐๐ บาทต่อปี
และสายอาชีพรายละเอียด ๒๒,๐๐๐ บาทต่อปีและใช้กระบวนการแสวงหา คัดเลือก คัดสรร กลั่นกรองผู้ที่มี
คุณสมบัติเหมาะสม ตรงตามหลักเกณฑ์เงื่อนไขเพื่อรับทุนพระราชทาน

ต่อมาในปี ๒๕๕๓ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร มีพระราชดำริให้จัดตั้ง
มูลนิธิทุนการศึกษาพระราชทานสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร (ม.ท.ศ.) ขึ้น
โดยทรงเป็นประธานกรรมการ และพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าศรีรัศมิ์ พระวรชายาในสมเด็จพระบรม
โอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงเป็นรองประธานทรงนำโครงการทุนการศึกษาสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ
สยามมกุฎราชกุมารมาอยู่ภายใต้การดำเนินงานของมูลนิธิฯ ด้วยพระราชปณิธานที่ทรงมุ่งสร้างโอกาสทางการศึกษา
อย่างต่อเนื่องและยั่งยืนสืบต่อไป

กลไกและขั้นตอนการดำเนินการ

ในการดำเนินโครงการฯ มีกลไกคณะกรรมการบริหารจัดการทุนพระราชทาน ภายใต้ ม.ท.ศ. และ คณะอนุกรรมการในด้านต่าง ๆ และคณะกรรมการในระดับจังหวัดที่ช่วยปฏิบัติงานในการกิจต่าง ๆ ตามขั้นตอนที่สำคัญ ดังนี้

ขั้นตอนดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ
๑. การคัดเลือกนักเรียนผู้มีคุณสมบัติเหมาะสม คณะกรรมการระดับจังหวัด (มีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน และผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเขต ๑ ของทุกจังหวัดเป็นฝ่ายเลขานุการ) ดำเนินกระบวนการแสวงหาคัดเลือก และคัดสรร และเสนอรายชื่อนักเรียนผู้มีคุณสมบัติเหมาะสมตรงตามหลักเกณฑ์เงื่อนไขโครงการโดยจัดลำดับผู้มีคุณสมบัติตามลำดับความสำคัญประมาณ ๖-๑๐ ราย เป็นชายและหญิงเท่า ๆ กัน เพื่อเสนอรายชื่อให้ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการบริหารจัดการทุนพระราชทานพิจารณาสอบทานต่อไป	- กระทรวงมหาดไทย (มท.) - สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.)
๒. การตรวจสอบข้อมูลเชิงประจักษ์ และเตรียมความพร้อมแก่นักเรียนทุนพระราชทานฯ	
๒.๑ การลงพื้นที่ตรวจสอบข้อมูลเชิงประจักษ์เพิ่มเติมในทุกจังหวัด แต่ละปีจะมีการลงพื้นที่ตรวจสอบข้อมูลเชิงประจักษ์ไม่น้อยกว่า ๕๐๐ รายทั่วประเทศ และสอบทานความเหมาะสมตามข้อเสนอการจัดลำดับความสำคัญของคณะกรรมการระดับจังหวัดเพื่อรายงานผลเสนอคณะกรรมการบริหารจัดการทุนพระราชทาน และคณะกรรมการมูลนิธิฯ พิจารณานอญุมัติจัดสรรทุนพระราชทานจังหวัดละ ๒ ทุน เป็นชายและหญิงเท่า ๆ กัน	- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ในฐานะฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการบริหารจัดการทุนพระราชทาน - สพฐ. - สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี (สลค.)
๒.๒ การเตรียมความพร้อมแก่นักเรียนทุน เมื่อพิจารณานอญุมัติจัดสรรทุนพระราชทานแก่นักเรียนทุนพระราชทานฯ รุ่นใหม่ในแต่ละปีจำนวน ๑๕๔ ราย แล้ว จะมีการจัดประชุมเตรียมความพร้อมเพื่อนำนักเรียนทุนพระราชทานฯ เข้าเฝ้าฯ รับพระราชทานทุนในช่วงเดือนกรกฎาคมของทุกปี รวมทั้งจะมีการจัดให้มีกิจกรรมเตรียมความพร้อมให้แก่นักเรียนทุนพระราชทานฯ ผ่านกิจกรรมค่ายเพื่อพัฒนาทักษะและสร้างเสริมเครือข่ายนักเรียนทุนพระราชทานฯ ซึ่งจัดขึ้นเป็นประจำในทุกปีในช่วงปิดภาคเรียนประจำปี	กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.)

ขั้นตอนดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ
๓. การติดตาม ดูแลและพัฒนาศักยภาพนักเรียนทุนพระราชทานฯ ๓.๑ การติดตาม ดูแลนักเรียนทุนพระราชทานฯ มีระบบการติดตามผลการเรียน ความประพฤติ และการใช้จ่ายเงินทุนฯ ซึ่งต้องรายงานผลในทุกภาคเรียนและทุกปีการศึกษา	- สศช. - สพฐ. - คณะกรรมการระดับจังหวัด
๓.๒ การพัฒนาศักยภาพนักเรียนทุนพระราชทานฯ ได้เริ่มวางระบบการพัฒนาศักยภาพนักเรียนทุนพระราชทานฯ ทั้งในด้านการพัฒนาทักษะความสามารถด้านการศึกษาและการเรียนรู้ การเสริมสร้างทักษะชีวิตสร้างเครือข่ายร่วมทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ และสังคม ชุมชน ตลอดจนการพัฒนากระบวนการข้อมูลโครงการและนักเรียนทุนพระราชทานฯ	- มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาประเทศตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (ม.พ.พ.) - สศช. - สลค.

กิจกรรม “ค่ายเสริมพลังสานฝันเยาวชนคนเก่ง ปีที่ ๔”
 ตอน “จัดชีวิต พิชิตฝัน” วันที่ ๑๐-๑๘ พฤษภาคม ๒๕๕๖
 ณ วังรี รีสอร์ท อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก
 โดยมีนักเรียนทุนฯ รุ่นที่ ๓ และรุ่นที่ ๔ เข้าร่วมกิจกรรม

การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อติดตามผลการเรียน ปัญหาอุปสรรคของนักเรียนทุนพระราชทานฯ รุ่นที่ ๑ ระดับปริญญาตรี หรือเทียบเท่า และจัดทำแผนปฏิบัติการที่สอนน้องเพื่อดูแลแนะนำนักเรียนทุนฯ รุ่นน้อง ระหว่างวันที่ ๒๘-๓๐ เมษายน ๒๕๕๖
 ณ โรงแรมริเวอร์ไซด์ กรุงเทพมหานคร จัดโดยมูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาประเทศตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

พระราชทานพระราชวโรกาสให้คณะกรรมการมูลนิธิทุนการศึกษาพระราชทาน สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร คณะกรรมการบริหารจัดการทุนการศึกษาพระราชทาน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด นำคณะนักเรียนผู้ได้รับทุนพระราชทาน เข้าเฝ้าฯ รับพระราชทานทุนการศึกษา ณ วังสุโขทัย เมื่อวันที่ ๒๘ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๕

จำนวนนักเรียนทุนพระราชทานฯ

ปัจจุบันมีการจัดสรรทุนพระราชทานฯ ให้แก่นักเรียนตามกลุ่มเป้าหมายมาแล้ว ๖ รุ่น ซึ่งสามารถจำแนกออกเป็นสายสามัญและสายอาชีพ ได้ดังนี้

รุ่น	ปีการศึกษา	จำนวนทุนการศึกษา (ทุน)	
		สายสามัญ	สายอาชีพ
๑	๒๕๕๒	๑๒๘	๒๔
๒	๒๕๕๓	๑๓๙	๑๓
๓	๒๕๕๔	๑๓๑	๒๓
๔	๒๕๕๕	๑๒๕	๒๙
๕	๒๕๕๖	๑๓๑	๒๓
๖	๒๕๕๗	๑๒๙	๒๕

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

สรุปผลการเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าของนักเรียนทุนพระราชทาน

ขณะนี้นักเรียนทุนพระราชทานฯ ในรุ่นที่ ๑ และรุ่นที่ ๒ ได้เข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าแล้ว

จากการติดตามผลการเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า **นักเรียนทุนพระราชทานฯ รุ่นที่ ๑** ที่จบในปีการศึกษา ๒๕๕๕ รวม ๑๔๗ ราย พบว่า เข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่ารวม ๑๔๔ ราย ไม่ประสงค์ศึกษาต่อ ๓ ราย เนื่องจากต้องไปดูแลครอบครัวและทำงานหารายได้ ซึ่งจากจำนวนผู้ที่เข้าศึกษาต่อทั้ง ๑๔๔ ราย **มี ๑๔๑ ราย** ที่เข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าในสถาบันการศึกษาตามเงื่อนไขที่กำหนด ส่วน**นักเรียนทุนพระราชทานฯ รุ่นที่ ๒** ที่จบในปีการศึกษา ๒๕๕๕ รวม ๑๔๘ ราย ในจำนวนนี้ได้ผ่านการคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่ารวม ๑๔๔ ราย

ตารางแสดงจำนวนนักเรียนทุนพระราชทานฯ ที่เข้าศึกษาต่อในสถาบันการศึกษาต่าง ๆ

ระดับการศึกษา	ประเภทสถาบันการศึกษา	จำนวน	
		รุ่นที่ ๑	รุ่นที่ ๒
ปวส./อนุปริญญา	วิทยาลัยอาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคนิค วิทยาลัยการอาชีพ ฯลฯ	๑๖ (๑๑%)	๘ (๖%)
ปริญญาตรี	มหาวิทยาลัยของรัฐ/ในกำกับ	๖๐ (๔๒%)	๓/๒ (๕๐%)
	มหาวิทยาลัยราชภัฏ/ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล/ สถาบันเฉพาะทาง	๖๕ (๔๕%)	๖๔ (๔๕%)
	■ มหาวิทยาลัยราชภัฏ	๕๑	๔๖
	■ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล	๘	๑๐
	■ สถาบันเฉพาะทาง (วิทยาลัยพยาบาล/พลศึกษา ฯลฯ)	๖	๘
ปริญญาตรีในสถาบัน การศึกษาอื่นๆ ที่ไม่เป็นไป ตามเงื่อนไขทุนฯ	รวมทั้งสิ้น (มหาวิทยาลัยเปิด-รามคำแหง จำนวน ๑ ราย สละสิทธิ์ไปรับทุน ๑ อำเภอ ๑ ทุน จำนวน ๒ ราย)	๓ (๒%)	๐ (๐%)
รวม		๑๔๔ (๑๐๐%)	๑๔๔ (๑๐๐%)

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ทั้งนี้ ในกลุ่มมหาวิทยาลัยของรัฐ/ในกำกับ มีนักเรียนทุนพระราชทานฯ **รุ่นที่ ๑** เข้าศึกษาต่อในกลุ่มสาขาวิชาสำคัญ ๆ เช่น คณะวิศวกรรมศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สาธารณสุขศาสตร์ พยาบาลศาสตร์ วนศาสตร์ ส่วน**รุ่นที่ ๒** เช่น คณะวิศวกรรมศาสตร์ ทันตแพทยศาสตร์ เกษตรศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สาธารณสุขศาสตร์ พยาบาลศาสตร์ ซึ่งเป็นปีแรกที่มีนักเรียนสอบติดคณะทันตแพทยศาสตร์ และเกษตรศาสตร์ และในปีนี้ **รุ่นที่ ๓** สามารถเข้าศึกษาต่อในคณะแพทยศาสตร์ ๓ คน และคณะทันตแพทยศาสตร์ ๑ คน

ทุนการศึกษาที่สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ได้พระราชทานให้แก่เยาวชน ไม่เพียงแต่ช่วยสร้างโอกาสทางการศึกษาที่ดีและพัฒนาศักยภาพให้แก่เด็กนักเรียนทุนพระราชทานฯ ยังเป็นการเปิดโอกาสในการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับชุมชนและสังคมเพื่อเป็นกำลังสำคัญที่มีคุณภาพในการขับเคลื่อน และสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนและสังคมตามแนวทางการพัฒนาอย่างพอเพียงอันจะนำไปสู่การพัฒนาประเทศ ที่ยั่งยืน ตามพระราชปณิธานของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมารซึ่งนับเป็นพระมหากรุณาธิคุณ แก่พลสกนิกรชาวไทยอย่างหาที่สุดมิได้

**“นักเรียนทุนทุกคน ทุกรุ่น ก็ขอให้เข้าใจว่า การที่ได้รับทุนนั้น
ก็เพราะแต่ละคนประพฤติปฏิบัติตัวดี
เรียนดี เป็นพื้นฐานอยู่แล้ว จึงควรอย่างยิ่งที่จะรักษาคุณสมบัติเหล่านี้ไว้ให้เหนียวแน่น
และพยายามศึกษาอบรมให้เพิ่มพูนกล้าแข็งยิ่งขึ้น
เพราะทั้งสองอย่างนี้เป็นปัจจัยสำคัญที่จะเกื้อกูลให้บุคคลเป็นคนดี มีความรู้
ผู้สามารถสร้างสรรค์ประโยชน์ คือ ความเจริญมั่นคง ให้แก่ตน แก่ส่วนรวม
และแก่ประเทศชาติได้แท้จริง”**

พระราโชวาทสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร
พระราชทานแก่นักเรียนทุนในมูลนิธิทุนการศึกษาพระราชทาน สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร
ณ วัดป่าวิเวกธรรม จังหวัดขอนแก่น
วันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๕

ประกาศแต่งตั้งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ

หน้า ๑

เล่ม ๑๓๑ ตอนพิเศษ ๘๒ ง

ราชกิจจานุเบกษา

๒๖ พฤษภาคม ๒๕๕๗

ประกาศ

แต่งตั้งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ด้วย พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา ได้นำความกราบบังคมทูลว่า เนื่องจากสถานการณ์ความรุนแรงในพื้นที่กรุงเทพมหานคร และพื้นที่อื่น ๆ ที่เกิดขึ้นมาอย่างต่อเนื่อง และมีแนวโน้มขยายตัวจนอาจนำไปสู่การเกิดเหตุการณ์ร้ายแรงหรือเหตุจลาจล ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนโดยรวม เพื่อให้สถานการณ์ดังกล่าวกลับเข้าสู่สภาวะปกติโดยเร็ว ประชาชนในชาติเกิดความรัก ความสามัคคี ตลอดจนเพื่อเป็นการปฏิรูปโครงสร้างทางการเมืองและอื่น ๆ อันจะก่อให้เกิดความชอบธรรมกับทุกกลุ่ม ทุกฝ่าย คณะทหาร และตำรวจ ซึ่งมี พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นหัวหน้า ได้เข้าควบคุมอำนาจการปกครองประเทศ ตั้งแต่วันที่ ๒๒ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗ เวลา ๑๖.๓๐ นาฬิกา เป็นต้นไป

ดังนั้น เพื่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยแก่ประเทศชาติและความสมานฉันท์ของประชาชน จึงมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ บริหารราชการแผ่นดิน ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒๔ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗ เป็นปีที่ ๖๙
ในรัชกาลปัจจุบัน

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา
ผู้บัญชาการทหารบก

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗

เมื่อวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๕๗ เวลา ๑๖.๕๒ น. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จออก ณ พระตำหนักเปี่ยมสุข วังไกลกังวล อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้ พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทรับพระราชทาน รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ ที่ทรงลงพระปรมาภิไธยแล้ว

ในโอกาสนี้ นายอำพน กิตติอำพน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี และพันเอก ณัฏฐวุฒิ ภาสวุฒิชัยพงศ์ ฝ่ายเสนาธิการประจำผู้บังคับบัญชา ร่วมเข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทด้วย

สรุปสาระสำคัญของ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ เป็นรัฐธรรมนูญฉบับที่ ๑๙ ของไทย ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๑ ตอนที่ ๕๕ ก วันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๕๗ โดยมีทั้งสิ้น ๔๘ มาตรา ซึ่งคณะทำงานด้านกฎหมาย ส่วนงานรักษาความสงบ สำนักเลขาธิการคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ได้จัดทำสรุปสาระสำคัญของรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าวไว้ดังนี้

๑. พระมหากษัตริย์

- บทบัญญัติของหมวด ๒ พระมหากษัตริย์ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ยังคงใช้บังคับอยู่ต่อไป
- ทรงใช้อำนาจอธิปไตยทางสถานิติบัญญัติแห่งชาติ คณะรัฐมนตรี และศาล
- ทรงมีพระราชอำนาจในการแต่งตั้งสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี และสมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ
- ทรงมีพระราชอำนาจในการยับยั้งร่างกฎหมายและร่างรัฐธรรมนูญ
- ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการตราพระราชกำหนดและพระราชกฤษฎีกา พระราชทานอภัยโทษ ทำหนังสือสัญญากับนานาประเทศ และแต่งตั้งข้าราชการและผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรตามรัฐธรรมนูญ
- ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการอื่นตามประเพณีการปกครองประเทศไทยในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๒. คณะองคมนตรี

- เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในหมวด ๒ พระมหากษัตริย์ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ซึ่งยังคงใช้บังคับอยู่ต่อไป

๓. สภานิติบัญญัติแห่งชาติ (สนช.)

- มีสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ จำนวนไม่เกิน ๒๒๐ คน
- หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติคัดเลือกจากบุคคลภาคส่วนต่าง ๆ แล้วนำรายชื่อขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายเพื่อทรงแต่งตั้ง
- สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติต้องมีสัญชาติไทยโดยการเกิด และมีอายุไม่ต่ำกว่า ๔๐ ปี รวมทั้งต้องไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่กำหนด เช่น ต้องไม่ดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมืองภายในเวลา ๓ ปี ก่อนวันที่ได้รับการแต่งตั้ง
- สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติจะดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี หรือสมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติในขณะเดียวกันไม่ได้
- สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติไม่น้อยกว่า ๒๕ คน มีสิทธิเสนอร่างพระราชบัญญัติ

๔. คณะรัฐมนตรี

- คณะรัฐมนตรี ประกอบด้วย นายกรัฐมนตรี ๑ คน และรัฐมนตรีอื่นอีกจำนวนไม่เกิน ๓๕ คน
- พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีตามมติสภานิติบัญญัติแห่งชาติ แต่งตั้งรัฐมนตรีตามคำแนะนำของนายกรัฐมนตรี
- คณะรัฐมนตรีต้องถวายสัตย์ปฏิญาณต่อพระมหากษัตริย์ก่อนเข้ารับหน้าที่
- นายกรัฐมนตรีพ้นจากตำแหน่งตามมติสภานิติบัญญัติแห่งชาติที่เสนอโดยคณะรักษาความสงบแห่งชาติ
- นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีต้องมีสัญชาติไทยโดยการเกิด มีอายุไม่ต่ำกว่า ๔๐ ปี และสำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า รวมทั้งต้องไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่กำหนด เช่น ต้องไม่เป็นสมาชิกพรรคการเมืองหรือดำรงตำแหน่งในพรรคการเมืองภายในเวลา ๓ ปี ก่อนวันที่ได้รับการแต่งตั้ง
- นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีต้องไม่เป็นสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติสมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ กรรมการการยกร่างรัฐธรรมนูญ หรือสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

๕. คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.)

- คณะรักษาความสงบแห่งชาติ ประกอบด้วย บุคคลตามประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๖/๒๕๕๗
- ในกรณีจำเป็น สามารถเปลี่ยนแปลงหรือเพิ่มเติมผู้ดำรงตำแหน่งในคณะรักษาความสงบแห่งชาติได้ แต่รวมกันแล้วต้องไม่เกิน ๑๕ คน และสามารถกำหนดให้หน่วยงานใดทำหน้าที่หน่วยธุรการของคณะรักษาความสงบแห่งชาติได้ตามที่เห็นสมควร
- คณะรักษาความสงบแห่งชาติสามารถแจ้งให้คณะรัฐมนตรีทราบ เพื่อดำเนินการใด ๆ ที่เห็นสมควรได้
- ก่อนที่คณะรัฐมนตรีจะเข้ารับหน้าที่ อำนาจของนายกรัฐมนตรีและคณะรัฐมนตรีเป็นของหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ
- ในกรณีจำเป็น เช่น เพื่อประโยชน์ในการปฏิรูป เพื่อความสงบเรียบร้อยหรือความมั่นคง หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ โดยความเห็นชอบของคณะรักษาความสงบแห่งชาติมีอำนาจสั่งการ ระงับยับยั้ง หรือกระทำการใด ๆ ได้ และให้ถือว่าการณ์ชอบด้วยกฎหมายและรัฐธรรมนูญ และเป็นที่สุด แต่ให้รายงานให้ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติและนายกรัฐมนตรีทราบโดยเร็ว

๖. สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ (สปช.)

- สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ ประกอบด้วย สมาชิกจำนวนไม่เกิน ๒๕๐ คน ซึ่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ คัดเลือกจากรายชื่อที่คณะกรรมการสรรหาเสนอ โดยในจำนวนนี้ให้คัดเลือกจากบุคคลที่คณะกรรมการสรรหา ประจำจังหวัดเสนอ จังหวัดละ ๑ คน
- สมาชิกสถาปนาปฏิรูปแห่งชาติต้องมีสัญชาติไทยโดยการเกิดและมีอายุไม่ต่ำกว่า ๓๕ ปี รวมทั้ง ต้องไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่กำหนด เช่น ต้องไม่เป็นบุคคลล้มละลายหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต
- ให้มีคณะกรรมการสรรหาบุคคลด้านต่าง ๆ ๑๑ คณะ และให้มีคณะกรรมการสรรหาประจำ จังหวัด ๆ ละ ๑ คณะ เพื่อสรรหาจากบุคคลซึ่งมีภูมิลำเนาในจังหวัดนั้น ๆ
- รายละเอียดกระบวนการสรรหาและคัดเลือกเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกา
- อำนาจหน้าที่ของสถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ ประกอบด้วย
 - (๑) จัดทำแนวทางและข้อเสนอการปฏิรูปประเทศในด้านต่าง ๆ เพื่อเสนอสภานิติบัญญัติแห่งชาติ คณะรัฐมนตรี คณะรักษาความสงบแห่งชาติ หรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง และถ้าเห็นว่าจำเป็นต้องตรากฎหมาย ก็เสนอร่างกฎหมายนั้นต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติหรือคณะรัฐมนตรีได้ด้วย
 - (๒) เสนอความเห็นหรือข้อเสนอแนะต่อคณะกรรมการกฤษฎีกา
 - (๓) พิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างรัฐธรรมนูญที่คณะกรรมการกฤษฎีกาจัดทำขึ้น
- ประธานสถาปนาปฏิรูปแห่งชาติเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการในรัฐธรรมนูญฉบับถาวร

๗. คณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ

- คณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ ประกอบด้วย กรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ จำนวน ๓๖ คน ดังนี้
 - (๑) ประธานกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ ตามที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติเสนอ
 - (๒) กรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ ตามที่สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติเสนอจำนวน ๒๐ คน
 - (๓) กรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ ตามที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติ คณะรัฐมนตรี และ คณะรักษาความสงบแห่งชาติเสนอฝ่ายละ ๕ คน

- กรรมการการยกร่างรัฐธรรมนูญต้องไม่เป็นสมาชิกและไม่ดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมืองภายในเวลา ๓ ปีก่อนวันที่ได้รับการแต่งตั้ง
- ประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติต้องแต่งตั้งกรรมการการยกร่างรัฐธรรมนูญให้แล้วเสร็จภายใน ๑๕ วันนับแต่วันที่มีการเรียกประชุมสภาปฏิรูปแห่งชาติเป็นครั้งแรก
- กรรมการการยกร่างรัฐธรรมนูญห้ามดำรงตำแหน่งทางการเมืองภายใน ๒ ปีนับแต่วันที่พ้นจากการเป็นกรรมการการยกร่างรัฐธรรมนูญ
- คณะกรรมการการยกร่างรัฐธรรมนูญ ต้องจัดทำร่างรัฐธรรมนูญฉบับถาวรให้แล้วเสร็จภายใน ๑๒๐ วัน หากทำไม่เสร็จต้องพ้นจากตำแหน่งและจะกลับมาเป็นอีกไม่ได้

๘. กระบวนการยกร่างรัฐธรรมนูญ

- ให้สภาปฏิรูปแห่งชาติส่งความเห็นหรือข้อเสนอแนะต่อคณะกรรมการการยกร่างรัฐธรรมนูญภายใน ๖๐ วันนับแต่วันที่มีการเรียกประชุมสภาปฏิรูปแห่งชาติเป็นครั้งแรก
- คณะกรรมการการยกร่างรัฐธรรมนูญต้องจัดทำร่างรัฐธรรมนูญให้แล้วเสร็จภายใน ๑๒๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับความเห็นหรือข้อเสนอแนะของสภาปฏิรูปแห่งชาติ
- คณะกรรมการการยกร่างรัฐธรรมนูญต้องส่งร่างรัฐธรรมนูญที่จัดทำเสร็จแล้วให้สภาปฏิรูปแห่งชาติ คณะรัฐมนตรี และคณะรักษาความสงบแห่งชาติ
- สภาปฏิรูปแห่งชาติมีเวลาพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญ ๑๐ วัน แล้วมีเวลายื่นคำขอแก้ไขเพิ่มเติมภายใน ๓๐ วัน คณะรัฐมนตรีหรือคณะรักษาความสงบแห่งชาติสามารถเสนอความเห็นหรือยื่นคำขอแก้ไขเพิ่มเติมได้ภายใน ๓๐ วัน
- คณะกรรมการการยกร่างรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาคำขอแก้ไขเพิ่มเติมให้แล้วเสร็จภายใน ๖๐ วัน
- สภาปฏิรูปแห่งชาติพิจารณาให้ความเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบร่างรัฐธรรมนูญทั้งฉบับภายใน ๑๕ วัน
 - (๑) กรณีเห็นชอบ ให้ประธานสภาปฏิรูปแห่งชาตินำร่างรัฐธรรมนูญขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวาย และเมื่อทรงลงพระปรมาภิไธยแล้ว ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาและใช้บังคับได้
 - (๒) กรณีไม่เห็นชอบ หรือพิจารณาไม่แล้วเสร็จตามเวลาที่กำหนด หรือพระมหากษัตริย์ไม่เห็นชอบด้วย ร่างรัฐธรรมนูญนั้นเป็นอันตกไป และต้องแต่งตั้งสภาปฏิรูปแห่งชาติและคณะกรรมการการยกร่างรัฐธรรมนูญชุดใหม่ขึ้นมาแทนภายใน ๑๕ วัน โดยที่คนเดิมจะกลับมาเป็นอีกไม่ได้
- รวมระยะเวลาทั้งสิ้นประมาณ ๑๐ เดือน นับแต่วันที่สภาปฏิรูปแห่งชาติเริ่มประชุมครั้งแรก

๙. อื่นๆ

- คณะรัฐมนตรีและคณะรักษาความสงบแห่งชาติสามารถร่วมกันเสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญ (ฉบับชั่วคราว) นี้ ต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ โดยร่างรัฐธรรมนูญฉบับแก้ไขเพิ่มเติมต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของสมาชิกรัฐสภาสภานิติบัญญัติแห่งชาติทั้งหมดเท่าที่มีอยู่
- ให้บรรดาประกาศและคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่มีระหว่างวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗ จนถึงวันที่คณะรัฐมนตรีเข้ารับหน้าที่ รวมทั้งการกระทำตามประกาศและคำสั่งดังกล่าว ชอบด้วยกฎหมายและรัฐธรรมนูญ และเป็นที่สุด และให้บรรดาประกาศและคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ยังใช้บังคับอยู่มีผลใช้บังคับต่อไปจนกว่าจะมีการแก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิก
- นิรโทษกรรมให้แก่บรรดาการกระทำทั้งหลายของหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ และคณะรักษาความสงบแห่งชาติ รวมทั้งบุคคลต่าง ๆ ซึ่งได้กระทำเนื่องในการยึดและควบคุมอำนาจการปกครองแผ่นดิน ไม่ว่าจะกระทำในวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗ ก่อนวันนั้น หรือหลังจากวันนั้น ให้ผู้กระทำพ้นจากความผิดและความรับผิดโดยสิ้นเชิง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
(ฉบับชั่วคราว)

พุทธศักราช ๒๕๕๗

สมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
สยามินทราธิราช บรมนาถบพิตร

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๒ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗
เป็นปีที่ ๖๙ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหาจักรีบรมราชูปถัมภ์ จักรีนถุนดินทร
สยามินทราธิราช บรมนาถบพิตร มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ประกาศว่า

โดยที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติซึ่งประกอบด้วยคณะทหารและตำรวจได้นำความกราบบังคมทูลว่า
ตามที่ได้เกิดสถานการณ์ความขัดแย้งทางการเมืองขึ้นในกรุงเทพมหานครและพื้นที่ใกล้เคียงต่อเนื่องมา
เป็นเวลานาน จนลุกลามไปสู่แทบทุกภูมิภาคของประเทศ ประชาชนแตกแยกเป็นฝ่ายต่าง ๆ ขาดความสามัคคี
และมีทัศนคติไม่เป็นมิตรต่อกัน บางครั้งเกิดความรุนแรง ใช้กำลังและอาวุธสงครามเข้าทำร้าย
ประหัตประหารกัน สวัสดิภาพและการดำรงชีวิตของประชาชนไม่เป็นปกติสุข การพัฒนาเศรษฐกิจและ
การเมืองการปกครองชะงักงัน กระทบต่อการใช้อำนาจในทางนิติบัญญัติ ในทางบริหาร และในทางตุลาการ
การบังคับใช้กฎหมายไม่ได้ผล นับเป็นวิกฤติการณ์ร้ายแรงที่ไม่เคยปรากฏมาก่อน แม้รัฐจะแก้ไขปัญหาก
ด้วยกลไกและมาตรการทางกฎหมาย เช่น นำกฎหมายเกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อยในภาวะต่าง ๆ
มาบังคับใช้ ยุบสภาผู้แทนราษฎรและจัดให้มีการเลือกตั้งทั่วไป และฝ่ายที่ไม่ได้เป็นคู่กรณี เช่น องค์กรธุรกิจ
ภาคเอกชน องค์กรตามรัฐธรรมนูญ พรรคการเมือง กองทัพ และวุฒิสภา ได้พยายามประสานให้มีการเจรจา
ปรองดองกัน แต่ก็ไม่เป็นผลสำเร็จ กลับจะเกิดข้อขัดแย้งใหม่ในทางกฎหมายและการเมือง เป็นวังวน

แห่งปัญหาไม่รู้จักจบสิ้น ในขณะที่ความขัดแย้งได้ขยายตัวกว้างขวางออกไปและมีแนวโน้มจะรุนแรงมากขึ้น จนถึงขั้นจลาจลได้ทุกขณะซึ่งอาจเป็นอันตรายต่อชีวิต ทรัพย์สิน ความสะดวกสบายของประชาชนผู้สุจริต กระทบต่อการทำมาหากินและภาวะหนี้สินของเกษตรกร โดยเฉพาะชาวนา การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ การป้องกันปัญหาจากภัยธรรมชาติ ความเชื่อถือในอำนาจรัฐ และความเชื่อมั่นของนักลงทุนต่างชาติ ทั้งยังเปิดช่องให้มีการก่ออาชญากรรมและความไม่สงบอื่นเพิ่มขึ้น อันจะเป็นการทำลายความมั่นคงของชาติ และความศรัทธาของประชาชนที่มีต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ในที่สุด คณะรักษาความสงบแห่งชาติจึงจำเป็นต้องเข้ายึดและควบคุมอำนาจการปกครองประเทศ เมื่อวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗ และประกาศให้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ สิ้นสุดลง ยกเว้นความในหมวด ๒ พระมหากษัตริย์ โดยได้กำหนดแนวทางการแก้ปัญหาไว้สามระยะคือ ระยะเฉพาะหน้า เป็นการใช้อำนาจสกัดการใช้อำนาจและการนำอาวุธมาใช้คุกคามประชาชน ยุติความหวาดระแวง และแก้ปัญหาเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองการปกครอง ที่สะสมมากกว่าหกเดือนให้คลี่คลายลง เพื่อเตรียมเข้าสู่ระยะที่สองซึ่งจะจัดให้มีรัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราว จัดตั้งสภาขึ้นทำหน้าที่ในทางนิติบัญญัติ และให้มีคณะรัฐบาลบริหารราชการแผ่นดินแก้ไขสถานการณ์อันวิกฤติให้กลับคืนสู่สภาวะปกติฟื้นฟู ความสงบเรียบร้อย ความรู้สึกสามัคคี และความเป็นธรรม แก้ปัญหาเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง จัดให้มีกฎหมายที่จำเป็นเร่งด่วน จัดตั้งสภาพัฒนาแห่งชาติและองค์กรต่าง ๆ เพื่อให้มีการปฏิรูปในด้านการเมืองและด้านอื่น ๆ และให้มีการยกร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ที่วางกติกาการเมือง ให้รัดกุม เหมาะสม ป้องกันและปราบปรามการทุจริต สามารถตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวดเร็ว และเป็นธรรม ก่อนจะส่งมอบภารกิจเหล่านี้แก่ผู้แทนปวงชนชาวไทยและคณะรัฐบาลที่จะเข้ามา บริหารราชการแผ่นดินในระยะต่อไป ในการดำเนินการดังกล่าวนี้จะให้ความสำคัญแก่หลักการพื้นฐาน ยิ่งกว่าวิธีการในระบอบประชาธิปไตยเพียงประการเดียว จึงจำเป็นต้องใช้เวลาสร้างบรรยากาศแห่ง ความสงบเรียบร้อยและปรองดอง เพื่อนำความสุขที่สูญหายไปนานกลับคืนสู่ประชาชน และปฏิรูปกฎเกณฑ์ บางเรื่องที่เคยเป็นชนวนความขัดแย้ง ไม่ชัดเจน ไร้ทางออกในยามวิกฤติ ขาดประสิทธิภาพหรือไม่เป็นธรรม ให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชนในชาติ ซึ่งควรใช้เวลาไม่ยาวนาน หากเทียบกับเวลา ที่จะต้องสูญเสียไปโดยเปล่าประโยชน์ถ้าปล่อยให้สถานการณ์ผันแปรไปตามยถากรรม จึงมีพระบรม ราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ใช้บทบัญญัติต่อไปนี้เป็นรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) จนกว่าจะได้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ที่จะจัดทำขึ้นตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ นี้ต่อไป

มาตรา ๑ ประเทศไทยเป็นราชอาณาจักรอันหนึ่งอันเดียวจะแบ่งแยกไม่ได้

มาตรา ๒ ประเทศไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ให้บทบัญญัติของหมวด ๒ พระมหากษัตริย์ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ซึ่งยังคงมีผลใช้บังคับอยู่ตามประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗ ยังคงใช้บังคับต่อไปเป็นส่วนหนึ่งของรัฐธรรมนูญนี้ และภายใต้บังคับมาตรา ๔๓ วรรคหนึ่ง ที่ใดในบทบัญญัติดังกล่าวอ้างถึงรัฐสภาหรือประธานรัฐสภา ให้หมายถึงสภานิติบัญญัติแห่งชาติหรือประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติตามรัฐธรรมนูญนี้ แล้วแต่กรณี

มาตรา ๓ อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทย พระมหากษัตริย์ผู้ทรงเป็นประมุข ทรงใช้อำนาจนั้นทางสภานิติบัญญัติแห่งชาติ คณะรัฐมนตรี และศาล ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา ๔ ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาค บรรดาที่ชนชาวไทยเคยได้รับการคุ้มครองตามประเพณีการปกครองประเทศไทย ในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขและตามพันธกรณีระหว่างประเทศที่ประเทศไทย มีอยู่แล้ว ย่อมได้รับการคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา ๕ เมื่อไม่มีบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้บังคับแก่กรณีใด ให้กระทำการนั้นหรือวินิจฉัย กรณีนั้นไปตามประเพณีการปกครองประเทศไทยในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข แต่ประเพณีการปกครองดังกล่าวต้องไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนี้

ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับการวินิจฉัยกรณีใดตามความในวรรคหนึ่งเกิดขึ้นในวงงานของสภานิติบัญญัติ แห่งชาติ ให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติเป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาด หรือเมื่อมีกรณีที่เกิดขึ้นนอกวงงานของ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ คณะรักษาความสงบแห่งชาติ คณะรัฐมนตรี ศาลฎีกา หรือศาลปกครองสูงสุด จะขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดก็ได้ แต่สำหรับศาลฎีกาและศาลปกครองสูงสุดให้กระทำได้เฉพาะ เมื่อมีมติของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาหรือที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด และเฉพาะในส่วน ที่เกี่ยวกับการพิจารณาพิพากษาคดี

มาตรา ๖ ให้มีสภานิติบัญญัติแห่งชาติประกอบด้วยสมาชิกจำนวนไม่เกินสองร้อยยี่สิบคน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งจากผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิดและมีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบปี ตามที่คณะรักษา ความสงบแห่งชาติถวายคำแนะนำ

ให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติทำหน้าที่สภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และรัฐสภา

มาตรา ๗ การถวายคำแนะนำเพื่อทรงแต่งตั้งสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ให้คำนึงถึง ความรู้ความสามารถ ความหลากหลายของบุคคลจากกลุ่มต่าง ๆ ในภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคสังคม ภาควิชาการ ภาควิชาชีพ และภาคอื่นที่จะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

มาตรา ๘ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติต้องไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

(๑) ดำรงตำแหน่งหรือเคยดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมืองภายในระยะเวลาสามปีก่อนวันที่ได้รับ การแต่งตั้งเป็นสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

(๒) เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช

(๓) เป็นบุคคลล้มละลายหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต

(๔) เคยถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง

(๕) เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ เพราะทุจริตต่อหน้าที่หรือถือว่ากระทำการทุจริตหรือประพฤติมิชอบ

(๖) เคยต้องคำพิพากษาให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะรื้อรายผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ

(๗) อยู่ระหว่างต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือเคยถูกถอดถอนจากตำแหน่ง

(๘) เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ากระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือกระทำความผิดกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด หรือกฎหมายเกี่ยวกับการพนัน ในฐานความผิดเป็นเจ้ามือหรือเจ้าสำนัก

(๙) เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติจะดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติหรือรัฐมนตรีในขณะเดียวกันมิได้

มาตรา ๙ สมาชิกภาพของสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติสิ้นสุดลงเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) ขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๖ วรรคหนึ่ง หรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๘

(๔) สภานิติบัญญัติแห่งชาติมีมติให้พ้นจากสมาชิกภาพตามมาตรา ๑๒

(๕) ไม่แสดงตนเพื่อลงมติในที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติเกินจำนวนที่กำหนดไว้ในข้อบังคับการประชุม

ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับการสิ้นสุดสมาชิกภาพของสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติตามวรรคหนึ่ง ให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติเป็นผู้วินิจฉัย

มาตรา ๑๐ พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติเป็นประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติคนหนึ่ง และเป็นรองประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติไม่เกินสองคน ตามมติของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ให้หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และประธานสภาและรองประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

มาตรา ๑๑ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติย่อมเป็นผู้แทนปวงชนชาวไทย ต้องอุทิศตนให้แก่การปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของปวงชนชาวไทย

มาตรา ๑๒ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติผู้ใดกระทำการอันเป็นการเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของการเป็นสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ หรือมีพฤติการณ์อันเป็นการขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิก

สภานิติบัญญัติแห่งชาติ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติจำนวนไม่น้อยกว่ายี่สิบห้าคนมีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เพื่อให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติมีมติให้ผู้นั้นพ้นจากสมาชิกภาพ

มติของสภานิติบัญญัติแห่งชาติตามวรรคหนึ่งต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมด

มาตรา ๑๓ การประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติต้องมีสมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

สภานิติบัญญัติแห่งชาติมีอำนาจตราข้อบังคับเกี่ยวกับการเลือกและการปฏิบัติหน้าที่ของประธานสภา รองประธานสภา และกรรมาธิการ วิธีการประชุม การเสนอและการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติและร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ การเสนอญัตติ การอภิปราย การลงมติ การตั้งกระทู้ถาม การรักษาระเบียบและความเรียบร้อย และกิจการอื่นเพื่อดำเนินการตามอำนาจหน้าที่

มาตรา ๑๔ พระมหากษัตริย์ทรงตราพระราชบัญญัติโดยคำแนะนำและยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ร่างพระราชบัญญัติจะเสนอได้ก็แต่โดยสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติร่วมกันจำนวนไม่น้อยกว่ายี่สิบห้าคน หรือคณะรัฐมนตรี หรือสภาปฏิรูปแห่งชาติตามมาตรา ๓๑ วรรคสอง แต่ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินจะเสนอได้ก็แต่โดยคณะรัฐมนตรี

ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินตามวรรคสอง หมายความว่าร่างพระราชบัญญัติที่เกี่ยวกับการตั้งขึ้น ยกเลิก ลด เปลี่ยนแปลง แก้ไข ผ่อน หรือวางระเบียบการบังคับอันเกี่ยวกับภาษีหรืออากร การจัดสรร รับ รักษา หรือจ่ายเงินแผ่นดิน หรือการโอนงบประมาณรายจ่ายของแผ่นดิน การกู้เงิน การค้ำประกัน หรือการใช้เงินกู้ หรือการดำเนินการที่ผูกพันทรัพย์สินของรัฐ หรือเงินตรา

ในกรณีเป็นที่สงสัยว่าร่างพระราชบัญญัติที่เสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินหรือไม่ ให้ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติเป็นผู้วินิจฉัย

ร่างพระราชบัญญัติที่เสนอโดยสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติหรือสภาปฏิรูปชาตินั้น คณะรัฐมนตรีอาจขอรับไปพิจารณาก่อนสภานิติบัญญัติแห่งชาติจะรับหลักการก็ได้

การตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญให้กระทำได้โดยวิธีการที่บัญญัติไว้ในมาตรานี้ แต่การเสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ให้กระทำโดยคณะรัฐมนตรีหรือผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้น

มาตรา ๑๕ ร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่ได้รับความเห็นชอบของสภานิติบัญญัติแห่งชาติแล้ว ให้นายกรัฐมนตรีนำขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายภายในยี่สิบวันนับแต่วันที่ได้รับร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นจากสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธย และเมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับเป็นกฎหมายได้

ร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญใด พระมหากษัตริย์ไม่ทรงเห็นชอบด้วยและพระราชทานคืนมายังสภานิติบัญญัติแห่งชาติ หรือเมื่อพ้นเก้าสิบวันแล้วมิได้พระราชทานคืนมา สภานิติบัญญัติแห่งชาติจะต้องพิจารณาร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นใหม่ ถ้าสภานิติบัญญัติแห่งชาติมีมติยืนยันตามเดิมด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่แล้ว ให้นายกรัฐมนตรีนำร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายอีกครั้งหนึ่ง เมื่อพระมหากษัตริย์มิได้ทรงลงพระปรมาภิไธยพระราชทานคืนมาภายในสามสิบวัน ให้นายกรัฐมนตรีนำพระราชบัญญัติหรือพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นประกาศในราชกิจจานุเบกษาใช้บังคับเป็นกฎหมายได้เสมือนหนึ่งว่าพระมหากษัตริย์ได้ทรงลงพระปรมาภิไธยแล้ว

มาตรา ๑๖ ในที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ สมาชิกทุกคนมีสิทธิตั้งกระทู้ถามรัฐมนตรีในเรื่องใดอันเกี่ยวกับงานในหน้าที่ได้ แต่รัฐมนตรีย่อมมีสิทธิที่จะไม่ตอบเมื่อเห็นว่าเรื่องนั้นยังไม่ควรเปิดเผยเพราะเกี่ยวกับความปลอดภัยหรือประโยชน์สำคัญของแผ่นดิน หรือเมื่อเห็นว่าเป็นการที่ต้องห้ามตามข้อบังคับ ในกรณีนี้สภานิติบัญญัติแห่งชาติจะตราข้อบังคับกำหนดองค์ประชุมให้แตกต่างจากที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๓ วรรคหนึ่ง ก็ได้

เมื่อมีปัญหาสำคัญ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมด จะเข้าชื่อเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายเพื่อซักถามข้อเท็จจริงจากคณะรัฐมนตรีก็ได้ แต่จะลงมติไว้วางใจหรือไม่ไว้วางใจไม่ได้

มาตรา ๑๗ ในกรณีที่มีปัญหาสำคัญเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินที่คณะรัฐมนตรีเห็นสมควรจะฟังความคิดเห็นของสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ นายกรัฐมนตรีจะแจ้งไปยังประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติเพื่อให้มีการเปิดอภิปรายทั่วไปในที่ประชุมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติก็ได้ แต่สภานิติบัญญัติแห่งชาติจะลงมติในปัญหาที่อภิปรายมิได้

มาตรา ๑๘ ในการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ สมาชิกผู้ใดจะกล่าวถ้อยคำใด ๆ ในทางแถลงข้อเท็จจริง หรือแสดงความคิดเห็น หรือออกเสียงลงคะแนน ย่อมเป็นเอกสิทธิ์โดยเด็ดขาด จะนำไปเป็นเหตุฟ้องร้องว่ากล่าวผู้นั้นในทางใดมิได้

เอกสิทธิ์ตามวรรคหนึ่งให้คุ้มครองถึงกรรมาธิการของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา รายงานการประชุมตามคำสั่งของสภานิติบัญญัติแห่งชาติหรือคณะกรรมการ บุคคลซึ่งประธานในที่ประชุมอนุญาตให้แถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นในที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ตลอดจนผู้ดำเนินการถ่ายทอดการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติทางวิทยุกระจายเสียงหรือวิทยุโทรทัศน์หรือทางอื่นใดที่ได้รับอนุญาตจากประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติด้วย แต่ไม่คุ้มครองสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติผู้กล่าวถ้อยคำในการประชุมที่มีการถ่ายทอดทางวิทยุกระจายเสียงหรือวิทยุโทรทัศน์หรือทางอื่นใด หากถ้อยคำที่กล่าวในที่ประชุมไปปรากฏนอกบริเวณสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และถ้อยคำนั้นมีลักษณะเป็นความผิดอาญา หรือละเมิดสิทธิในทางแพ่งต่อบุคคลอื่นซึ่งมิใช่รัฐมนตรีหรือสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ในกรณีที่สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติถูกควบคุมหรือขัง ให้ส่งปล่อยเมื่อประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติร้องขอ หรือในกรณีถูกฟ้องในคดีอาญา ให้ศาลพิจารณาคดีต่อไปได้ เว้นแต่ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติร้องขอให้งดการพิจารณาคดี

มาตรา ๑๙ พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีคนหนึ่งตามมติของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และรัฐมนตรีอื่นอีกจำนวนไม่เกินสามสิบห้าคนตามที่นายกรัฐมนตรีถวายคำแนะนำ ประกอบเป็นคณะรัฐมนตรี มีหน้าที่บริหารราชการแผ่นดิน ดำเนินการให้มีการปฏิรูปในด้านต่าง ๆ และส่งเสริมความสามัคคีและความสมานฉันท์ของประชาชนในชาติ

ก่อนเข้ารับหน้าที่ รัฐมนตรีต้องถวายสัตย์ปฏิญาณต่อพระมหากษัตริย์ด้วยถ้อยคำดังต่อไปนี้ “ข้าพระพุทธเจ้า (ชื่อผู้ปฏิญาณ) ขอถวายสัตย์ปฏิญาณว่า ข้าพระพุทธเจ้าจะจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ และจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อประโยชน์ของประเทศและประชาชน ทั้งจะรักษาไว้และปฏิบัติตามซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทุกประการ”

พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการให้นายกรัฐมนตรีพ้นจากตำแหน่งตามที่ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติถวายคำแนะนำตามมติของสภานิติบัญญัติแห่งชาติที่เสนอโดยคณะรักษาความสงบแห่งชาติ และให้รัฐมนตรีพ้นจากตำแหน่งตามที่นายกรัฐมนตรีถวายคำแนะนำ

การแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีและการให้นายกรัฐมนตรีพ้นจากตำแหน่ง ให้ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ

นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีมีสิทธิเข้าร่วมประชุมชี้แจงแสดงความคิดเห็นในที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติหรือสภาปฏิรูปแห่งชาติ แต่ไม่มีสิทธิออกเสียงลงคะแนน และให้นำเอกสิทธิ์ตามมาตรา ๑๘ มาใช้บังคับแก่การชี้แจงแสดงความคิดเห็นของนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีตามมาตรา นี้ด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๒๐ นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

(๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด

(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบปี

(๓) สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า

(๔) ไม่เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกพรรคการเมืองภายในระยะเวลาสามปีก่อนวันที่ได้รับการแต่งตั้ง และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๘

(๕) ไม่เป็นสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ กรรมการการยกร่างรัฐธรรมนูญ หรือสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

(๖) ไม่เป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้พิพากษาหรือตุลาการ อัยการ กรรมการการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการแผ่นดิน กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ กรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน หรือกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ความเป็นรัฐมนตรีของนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีสิ้นสุดลงเมื่อขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามวรรคหนึ่ง หรือเมื่อมีกรณีตามมาตรา ๙ (๑) หรือ (๒)

มาตรา ๒๑ เมื่อมีกรณีฉุกเฉินที่มีความจำเป็นรีบด่วนเพื่อประโยชน์ในอันที่จะรักษาความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร ความปลอดภัยสาธารณะ ความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศ หรือป้องกันภัยพิบัติสาธารณะ หรือเมื่อมีความจำเป็นต้องมีกฎหมายเกี่ยวกับภาษีอากรหรือเงินตราที่ต้องพิจารณาโดยด่วน และลับ พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการตราพระราชกำหนดให้ใช้บังคับดังเช่นพระราชบัญญัติ

เมื่อได้ประกาศใช้พระราชกำหนดแล้ว ให้คณะรัฐมนตรีเสนอพระราชกำหนดนั้นต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติโดยไม่ชักช้า ถ้าสภานิติบัญญัติแห่งชาติอนุมัติ ให้พระราชกำหนดนั้นมีผลใช้บังคับเป็นพระราชบัญญัติต่อไป ถ้าสภานิติบัญญัติแห่งชาติไม่อนุมัติ ให้พระราชกำหนดนั้นตกไป แต่ทั้งนี้ไม่กระทบกระเทือนกิจการที่ได้เป็นไปในระหว่างที่พระราชกำหนดนั้นใช้บังคับ เว้นแต่พระราชกำหนดนั้น มีผลเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิกบทบัญญัติแห่งกฎหมายใด ให้บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่มีอยู่ก่อนการแก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิกนั้นมีผลใช้บังคับต่อไปตั้งแต่วันที่พระราชกำหนดดังกล่าวตกไป

การอนุมัติหรือไม่อนุมัติพระราชกำหนดให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ในกรณีที่ไม่อนุมัติ ให้มีผลตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๒๒ พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการตราพระราชกฤษฎีกาโดยไม่ขัดต่อกฎหมาย พระราชอำนาจในการพระราชทานอภัยโทษ และพระราชอำนาจในการอื่นตามประเพณีการปกครองประเทศไทยในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

มาตรา ๒๓ พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการทำหนังสือสัญญาสันติภาพ สัญญาสงบศึก และสัญญาอื่นกับนานาประเทศหรือกับองค์การระหว่างประเทศ

หนังสือสัญญาใดมีบทเปลี่ยนแปลงอาณาเขตไทย หรือเขตพื้นที่นอกอาณาเขต ซึ่งประเทศไทย มีสิทธิอธิปไตยหรือมีเขตอำนาจตามหนังสือสัญญาหรือตามกฎหมายระหว่างประเทศ หรือจะต้องออกพระราชบัญญัติเพื่อให้การเป็นไปตามหนังสือสัญญา หรือที่กระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจหรือสังคมของประเทศอย่างกว้างขวาง ต้องได้รับความเห็นชอบของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ในการนี้ สภานิติบัญญัติแห่งชาติจะต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่อง

หนังสือสัญญาที่กระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจหรือสังคมของประเทศอย่างกว้างขวาง ตามวรรคสอง หมายถึง หนังสือสัญญาเกี่ยวกับการค้าเสรี เขตศุลกากรร่วม หรือการให้ใช้ทรัพยากรธรรมชาติ หรือทำให้ประเทศต้องสูญเสียสิทธิในทรัพยากรธรรมชาติทั้งหมดหรือบางส่วน หรือการอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

เมื่อมีปัญหาว่าหนังสือสัญญาใดเป็นกรณีตามวรรคสองหรือวรรคสามหรือไม่ คณะรัฐมนตรีจะขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยก็ได้ ทั้งนี้ ให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับคำขอ

มาตรา ๒๔ พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งข้าราชการฝ่ายทหารและฝ่ายพลเรือน ตำแหน่งปลัดกระทรวง อธิบดี และเทียบเท่า ผู้พิพากษาและตุลาการ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรตามรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญ

แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และข้าราชการฝ่ายอื่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ และทรงให้พ้นจากตำแหน่ง เว้นแต่กรณีที่พ้นจากตำแหน่งเพราะความตาย

มาตรา ๒๕ บรรดาบทกฎหมาย พระราชหัตถเลขา และพระบรมราชโองการใด ๆ อันเกี่ยวกับราชการแผ่นดิน ต้องมีรัฐมนตรีลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ เว้นแต่รัฐธรรมนูญนี้บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น

มาตรา ๒๖ ผู้พิพากษาและตุลาการมีอิสระในการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์ให้เป็นไปโดยยุติธรรมตามรัฐธรรมนูญและกฎหมาย

มาตรา ๒๗ ให้มีสภาพัฒน์แห่งชาติมีหน้าที่ศึกษาและเสนอแนะเพื่อให้เกิดการปฏิรูปในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- (๑) การเมือง
- (๒) การบริหารราชการแผ่นดิน
- (๓) กฎหมายและกระบวนการยุติธรรม
- (๔) การปกครองท้องถิ่น
- (๕) การศึกษา
- (๖) เศรษฐกิจ
- (๗) พลังงาน
- (๘) สาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม
- (๙) สื่อสารมวลชน
- (๑๐) สังคม
- (๑๑) อื่น ๆ

ทั้งนี้ เพื่อให้การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขมีความเหมาะสมกับสภาพสังคมไทย มีระบบการเลือกตั้งที่สุจริตและเป็นธรรม มีกลไกป้องกันและจัดการทุจริตและประพฤติมิชอบที่มีประสิทธิภาพ ขจัดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมทางเศรษฐกิจและสังคม เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน ทำให้กลไกของรัฐสามารถให้บริการประชาชนได้อย่างทั่วถึง สะดวก รวดเร็ว และมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัดและเป็นธรรม

มาตรา ๒๘ ให้สภาพัฒน์แห่งชาติประกอบด้วยสมาชิกจำนวนไม่เกินสองร้อยห้าสิบคน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งจากผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิดและมีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบห้าปี ตามที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติถวายคำแนะนำ

พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งสมาชิกสภาพัฒน์แห่งชาติเป็นประธานสภาพัฒน์แห่งชาติคนหนึ่ง และเป็นรองประธานสภาพัฒน์แห่งชาติไม่เกินสองคน ตามมติของสภาพัฒน์แห่งชาติ

ให้หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติลงนามรับรองพระบรมราชโองการแต่งตั้งสมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ และประธานสภาและรองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ

มาตรา ๒๙ สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติต้องไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๘ (๒) (๓) (๔) (๕) (๖) (๗) (๘) และ (๙) และให้นำความในมาตรา ๙ มาใช้บังคับแก่การสิ้นสุดสมาชิกภาพของสมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติโดยอนุโลม แต่การวินิจฉัยตามมาตรา ๙ วรรคสอง ให้เป็นอำนาจของสภาปฏิรูปแห่งชาติ

มาตรา ๓๐ ให้คณะรักษาความสงบแห่งชาติดำเนินการคัดเลือกบุคคลที่สมควรได้รับการแต่งตั้งเป็นสมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติตามหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

(๑) จัดให้มีคณะกรรมการสรรหาบุคคลด้านต่าง ๆ ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๗ ด้านละหนึ่งคณะ และให้มีคณะกรรมการสรรหาประจำจังหวัดแต่ละจังหวัดเพื่อสรรหาจากบุคคลซึ่งมีภูมิลำเนาในจังหวัดนั้น ๆ

(๒) ให้คณะรักษาความสงบแห่งชาติแต่งตั้งคณะกรรมการสรรหาแต่ละด้านจากผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีความรู้และประสบการณ์เป็นที่ยอมรับของบุคคลในด้านนั้น ๆ

(๓) ให้คณะกรรมการสรรหาดำเนินการสรรหาบุคคลซึ่งมีคุณสมบัติตามมาตรา ๒๘ ไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๒๙ และมีความรู้ความสามารถเป็นที่ประจักษ์ในแต่ละด้าน แล้วจัดทำบัญชีรายชื่อเสนอต่อคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ในการนี้ คณะกรรมการสรรหาจะเสนอชื่อตนเองมิได้

(๔) การสรรหาบุคคลตาม (๓) ให้คำนึงถึงความหลากหลายของบุคคลจากกลุ่มต่าง ๆ ในภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคสังคม ภาควิชาการ ภาควิชาชีพ และภาคอื่นที่จะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ของสภาปฏิรูปแห่งชาติ การกระจายตามจังหวัด โอกาสและความเท่าเทียมกันทางเพศ รวมทั้งผู้ด้อยโอกาส

(๕) ให้คณะกรรมการสรรหาประจำจังหวัดประกอบด้วยบุคคลตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

(๖) ให้คณะรักษาความสงบแห่งชาติคัดเลือกบุคคลที่เห็นสมควรได้รับการแต่งตั้งเป็นสมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติจากบัญชีรายชื่อที่คณะกรรมการสรรหาตาม (๑) เสนอ ไม่เกินสองร้อยห้าสิบคน โดยในจำนวนนี้ให้คัดเลือกจากบุคคลที่คณะกรรมการสรรหาประจำจังหวัดเสนอ จังหวัดละหนึ่งคน

จำนวนกรรมการในคณะกรรมการสรรหาแต่ละคณะ วิธีการสรรหา กำหนดเวลาในการสรรหา จำนวนบุคคลที่จะต้องสรรหา และการอื่นที่จำเป็น ให้เป็นไปตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๓๑ สภาปฏิรูปแห่งชาติมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) ศึกษา วิเคราะห์ และจัดทำแนวทางและข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิรูปด้านต่าง ๆ ตามมาตรา ๒๗ เสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ คณะรัฐมนตรี คณะรักษาความสงบแห่งชาติ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

(๒) เสนอความเห็นหรือข้อเสนอแนะต่อคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญเพื่อประโยชน์ในการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ

(๓) พิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างรัฐธรรมนูญที่คณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญจัดทำขึ้น

ในการดำเนินการตาม (๑) หากเห็นว่ากรณีใดจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติหรือพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญขึ้นใช้บังคับ ให้สภาพัฒนาปฏิรูปแห่งชาติจัดทำร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติเพื่อพิจารณาต่อไป ในกรณีที่เป็นการร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ให้จัดทำเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อดำเนินการต่อไป

ให้สภาพัฒนาปฏิรูปแห่งชาติเสนอความเห็นหรือข้อเสนอแนะตาม (๒) ต่อคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญภายในหกสิบวันนับแต่วันที่มีการประชุมสภาพัฒนาปฏิรูปแห่งชาติครั้งแรก

ให้นำความในมาตรา ๑๓ และมาตรา ๑๘ มาใช้บังคับแก่การปฏิบัติหน้าที่ของสภาพัฒนาปฏิรูปแห่งชาติด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๓๒ ให้มีคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญขึ้นคณะหนึ่งเพื่อจัดทำร่างรัฐธรรมนูญประกอบด้วยกรรมการจำนวนสามสิบหกคน ซึ่งประธานสภาพัฒนาปฏิรูปแห่งชาติแต่งตั้งจากบุคคลดังต่อไปนี้

- (๑) ประธานกรรมการตามที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติเสนอ
- (๒) ผู้ซึ่งสภาพัฒนาปฏิรูปแห่งชาติเสนอ จำนวนยี่สิบคน
- (๓) ผู้ซึ่งสภานิติบัญญัติแห่งชาติ คณะรัฐมนตรี และคณะรักษาความสงบแห่งชาติเสนอ ฝ่ายละห้าคน

การแต่งตั้งคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญตามวรรคหนึ่ง ต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่มีการเรียกประชุมสภาพัฒนาปฏิรูปแห่งชาติเป็นครั้งแรก

ในกรณีที่กรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญพ้นจากตำแหน่งไม่ว่าด้วยเหตุใด ให้คณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญที่เหลืออยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ โดยให้ถือว่าคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญประกอบด้วยกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญเท่าที่เหลืออยู่ แต่ให้ประธานสภาพัฒนาปฏิรูปแห่งชาติแต่งตั้งกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญแทนตำแหน่งที่ว่างตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในวรรคหนึ่งภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่กรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญพ้นจากตำแหน่ง

ให้นำความในมาตรา ๑๘ มาใช้บังคับแก่การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๓๓ กรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญต้องมีสัญชาติไทยโดยการเกิด มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบปี และไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

- (๑) เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เว้นแต่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งในคณะรักษาความสงบแห่งชาติ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ หรือสมาชิกสภาพัฒนาปฏิรูปแห่งชาติ
- (๒) เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกหรือดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมืองภายในระยะเวลาสามปีก่อนวันที่ได้รับการแต่งตั้ง

(๓) มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๒๙

(๔) เป็นผู้พิพากษาหรือตุลาการ หรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรตามรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

เพื่อประโยชน์แห่งการจัดสวนได้เสีย ห้ามมิให้กรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญดำรงตำแหน่งทางการเมืองภายในสองปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ

มาตรา ๓๔ ให้คณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญจัดทำร่างรัฐธรรมนูญให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่ได้รับความเห็นหรือข้อเสนอแนะจากสภาปฏิรูปแห่งชาติตามมาตรา ๓๑ (๒) แล้วเสนอต่อสภาปฏิรูปแห่งชาติเพื่อพิจารณา

ในการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ ให้คณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญนำความเห็นหรือข้อเสนอแนะของสภาปฏิรูปแห่งชาติตามมาตรา ๓๑ (๒) ความเห็นของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ คณะรัฐมนตรี และคณะรักษาความสงบแห่งชาติ และความเห็นของประชาชนรวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาประกอบการพิจารณาด้วย

มาตรา ๓๕ คณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญต้องจัดทำร่างรัฐธรรมนูญให้ครอบคลุมเรื่องดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) การรับรองความเป็นราชอาณาจักรอันหนึ่งอันเดียวจะแบ่งแยกมิได้

(๒) การให้มีการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขที่เหมาะสมกับสภาพสังคมของไทย

(๓) กลไกที่มีประสิทธิภาพในการป้องกัน ตรวจสอบ และจัดการทุจริตและประพฤติมิชอบทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน รวมทั้งกลไกในการกำกับและควบคุมให้ใช้อำนาจอธิปไตยไปเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติและประชาชน

(๔) กลไกที่มีประสิทธิภาพในการป้องกันและตรวจสอบมิให้ผู้เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งที่ขอบด้วยกฎหมายว่ากระทำการทุจริตหรือประพฤติมิชอบ หรือเคยกระทำการอันทำให้การเลือกตั้งไม่สุจริตหรือเที่ยงธรรม เข้าดำรงตำแหน่งทางการเมืองอย่างเด็ดขาด

(๕) กลไกที่มีประสิทธิภาพที่ทำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐโดยเฉพาะผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและพรรคการเมือง สามารถปฏิบัติหน้าที่หรือดำเนินกิจกรรมได้โดยอิสระ ปราศจากการครอบงำหรือชี้นำโดยบุคคลหรือคณะบุคคลใด ๆ โดยไม่ขัดด้วยกฎหมาย

(๖) กลไกที่มีประสิทธิภาพในการสร้างเสริมความเข้มแข็งของหลักนิติธรรม และการสร้างเสริมคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลในทุกภาคส่วนและทุกระดับ

(๗) กลไกที่มีประสิทธิภาพในการปรับโครงสร้างและขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจและสังคมเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมอย่างยั่งยืน และป้องกันการบริหารราชการแผ่นดินที่มุ่งสร้างความนิยมทางการเมืองที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศและประชาชนในระยะยาว

(๘) กลไกที่มีประสิทธิภาพในการใช้จ่ายเงินของรัฐให้เป็นไปอย่างคุ้มค่าและตอบสนองต่อประโยชน์ส่วนรวมของประชาชนโดยสอดคล้องกับสถานะทางการเงินการคลังของประเทศ และกลไกการตรวจสอบและเปิดเผยการใช้จ่ายเงินของรัฐที่มีประสิทธิภาพ

(๙) กลไกที่มีประสิทธิภาพในการป้องกันมิให้มีการทำลายหลักการสำคัญที่รัฐธรรมนูญจะได้วางไว้

(๑๐) กลไกที่จะผลักดันให้มีการปฏิรูปเรื่องสำคัญต่าง ๆ ให้สมบูรณ์ต่อไป

ให้คณะกรรมการการยกร่างรัฐธรรมนูญพิจารณาถึงความจำเป็นและความคุ้มค่าที่ต้องมีองค์กรตามรัฐธรรมนูญหรือองค์กรที่ก่อตั้งขึ้นโดยอาศัยอำนาจตามรัฐธรรมนูญ ในกรณีที่ต้องมี ให้พิจารณามาตรการที่จะให้การดำเนินงานขององค์กรดังกล่าวเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลด้วย

มาตรา ๓๖ ให้คณะกรรมการการยกร่างรัฐธรรมนูญเสนอร่างรัฐธรรมนูญที่จัดทำเสร็จต่อประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ และให้ประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติจัดให้สภาปฏิรูปแห่งชาติประชุมกันเพื่อพิจารณาเสนอแนะหรือให้ความเห็นให้แล้วเสร็จภายในสิบวันนับแต่วันที่ได้รับร่างรัฐธรรมนูญ

สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติอาจขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่สภาปฏิรูปแห่งชาติเสร็จสิ้นการพิจารณาตามวรรคหนึ่ง คำขอแก้ไขเพิ่มเติมของสมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติต้องมีสมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติลงชื่อรับรองไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ และสมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติที่ยื่นคำขอหรือที่ให้คำรับรองคำขอของสมาชิกอื่นแล้ว จะยื่นคำขอหรือรับรองคำขอของสมาชิกอื่นอีกมิได้

ให้คณะกรรมการการยกร่างรัฐธรรมนูญส่งร่างรัฐธรรมนูญให้คณะรัฐมนตรีและคณะรักษาความสงบแห่งชาติด้วย และคณะรัฐมนตรีหรือคณะรักษาความสงบแห่งชาติจะเสนอความคิดเห็นหรือยื่นคำขอแก้ไขเพิ่มเติมได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับร่างรัฐธรรมนูญ

คำขอแก้ไขเพิ่มเติมให้ยื่นต่อประธานกรรมการการยกร่างรัฐธรรมนูญ

มาตรา ๓๗ ให้คณะกรรมการการยกร่างรัฐธรรมนูญพิจารณาคำขอแก้ไขเพิ่มเติมให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ครบกำหนดยื่นคำขอแก้ไขเพิ่มเติมตามมาตรา ๓๖ วรรคสอง ในการนี้ คณะกรรมการการยกร่างรัฐธรรมนูญอาจแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญได้ตามที่เห็นสมควร

เมื่อคณะกรรมการการยกร่างรัฐธรรมนูญได้แก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้เสนอร่างรัฐธรรมนูญต่อสภาปฏิรูปแห่งชาติเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบร่างรัฐธรรมนูญนั้นทั้งฉบับ โดยสภาปฏิรูปแห่งชาติต้องมีมติภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับร่างรัฐธรรมนูญจากคณะกรรมการการยกร่างรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้ สภาปฏิรูปแห่งชาติจะแก้ไขเพิ่มเติมเนื้อความของร่างรัฐธรรมนูญนั้นมิได้ เว้นแต่เป็นข้อผิดพลาดที่มีสาระสำคัญ และคณะกรรมการการยกร่างรัฐธรรมนูญเห็นชอบด้วยกับการแก้ไขเพิ่มเติมนั้น หรือเป็นกรณีที่คณะกรรมการการยกร่างรัฐธรรมนูญเห็นว่าจำเป็นต้องแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อให้สมบูรณ์ขึ้น

เมื่อสภาปฏิรูปแห่งชาติมีมติเห็นชอบด้วยกับร่างรัฐธรรมนูญตามวรรคสองแล้ว ให้ประธานสภาปฏิรูปแห่งชาตินำร่างรัฐธรรมนูญขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายภายในสามสิบวันนับแต่วันที่สภาปฏิรูปแห่งชาติมีมติ และเมื่อทรงลงพระปรมาภิไธยแล้ว ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาและใช้บังคับได้ โดยให้ประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ

ในกรณีที่พระมหากษัตริย์ไม่ทรงเห็นชอบด้วยกับร่างรัฐธรรมนูญและพระราชทานคืนมา หรือเมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันแล้วมิได้พระราชทานคืนมา ให้ร่างรัฐธรรมนูญนั้นเป็นอันตกไป

มาตรา ๓๘ ในกรณีที่สภาปฏิรูปแห่งชาติพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญไม่แล้วเสร็จภายในเวลาที่กำหนด หรือไม่ให้ความเห็นชอบร่างรัฐธรรมนูญ หรือร่างรัฐธรรมนูญนั้นเป็นอันตกไปตามมาตรา ๓๗ ให้สภาปฏิรูปแห่งชาติและคณะกรรมการการยกร่างรัฐธรรมนูญเป็นอันสิ้นสุดลง และให้มีการดำเนินการเพื่อแต่งตั้งสภาปฏิรูปแห่งชาติและคณะกรรมการการยกร่างรัฐธรรมนูญชุดใหม่ขึ้น เพื่อดำเนินการแทนตามอำนาจหน้าที่ที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้

ในกรณีที่คณะกรรมการการยกร่างรัฐธรรมนูญยกร่างรัฐธรรมนูญไม่แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ตามมาตรา ๓๔ ให้คณะกรรมการการยกร่างรัฐธรรมนูญเป็นอันสิ้นสุดลง และให้ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการการยกร่างรัฐธรรมนูญขึ้นใหม่ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่คณะกรรมการการยกร่างรัฐธรรมนูญสิ้นสุดลง

ประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ และกรรมการการยกร่างรัฐธรรมนูญชุดที่สิ้นสุดลงตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง จะเป็นประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ หรือกรรมการการยกร่างรัฐธรรมนูญแล้วแต่กรณี ชุดใหม่มิได้

มาตรา ๓๙ เมื่อจัดทำร่างรัฐธรรมนูญเสร็จแล้ว ให้สภาปฏิรูปแห่งชาติและคณะกรรมการการยกร่างรัฐธรรมนูญยังคงปฏิบัติหน้าที่ต่อไปเพื่อประโยชน์ในการจัดให้มีร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายอื่นที่จำเป็น ในการนี้ สภาปฏิรูปแห่งชาติอาจแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นเพื่อพิจารณาร่างกฎหมายที่จำเป็นก็ได้ แต่เมื่อมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญใหม่แล้ว การปฏิบัติหน้าที่ของสภาปฏิรูปแห่งชาติและคณะกรรมการการยกร่างรัฐธรรมนูญให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญที่ประกาศใช้นั้น

มาตรา ๔๐ เงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง และประโยชน์ตอบแทนอื่นของประธานสภาและรองประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ประธานสภาและรองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ ผู้ดำรงตำแหน่งในคณะรักษาความสงบแห่งชาติ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ และกรรมการการยกร่างรัฐธรรมนูญ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๔๑ ในกรณีที่มีบทบัญญัติของกฎหมายใดกำหนดคุณสมบัติหรือลักษณะต้องห้ามในการดำรงตำแหน่งทางการเมือง มิให้นำบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นมาใช้บังคับแก่ผู้ซึ่งได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งในคณะรักษาความสงบแห่งชาติ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ

กรรมการการร่างรัฐธรรมนูญ ข้าราชการการเมืองตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการการเมือง และข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมืองตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการรัฐสภา

มาตรา ๔๒ ให้คณะรักษาความสงบแห่งชาติตามประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๖/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗ เป็นคณะรักษาความสงบแห่งชาติต่อไป และมีอำนาจหน้าที่ปฏิบัติการตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้

ในกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ จะเปลี่ยนแปลงหรือเพิ่มเติมผู้ดำรงตำแหน่งใดในคณะรักษาความสงบแห่งชาติก็ได้ แต่ในกรณีเพิ่มเติม เมื่อรวมกันแล้วต้องไม่เกินสิบห้าคน และจะกำหนดให้หน่วยงานใดทำหน้าที่เป็นหน่วยธุรการของ คณะรักษาความสงบแห่งชาติก็ได้ตามที่เห็นสมควร

ในกรณีที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติเห็นว่าคณะรัฐมนตรีควรดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๙ ในเรื่องใด ให้คณะรักษาความสงบแห่งชาติแจ้งให้คณะรัฐมนตรีทราบ เพื่อดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป

ในกรณีที่เห็นสมควร หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติหรือนายกรัฐมนตรีอาจขอให้มีการประชุมร่วมกันของคณะรักษาความสงบแห่งชาติและคณะรัฐมนตรีเพื่อร่วมพิจารณาหรือแก้ไขปัญหาใด ๆ อันเกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อยหรือความมั่นคงของชาติ รวมตลอดทั้งการปรึกษาหารือเป็นครั้งคราว ในเรื่องอื่นใดก็ได้

มาตรา ๔๓ ในระหว่างที่ยังไม่มีสถานการณ์บัญญัติแห่งชาติ ในกรณีที่มีกฎหมายบัญญัติให้ การดำเนินการเรื่องใดต้องได้รับความเห็นชอบหรือรับทราบจากสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา หรือรัฐสภา ให้เป็นอำนาจของหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติในการให้ความเห็นชอบหรือรับทราบแทน สภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา หรือรัฐสภา

ก่อนที่คณะรัฐมนตรีตามรัฐธรรมนูญนี้จะเข้ารับหน้าที่ ให้บรรดาอำนาจหน้าที่ของนายกรัฐมนตรี และคณะรัฐมนตรีเป็นอำนาจหน้าที่ของหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ

มาตรา ๔๔ ในกรณีที่หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติเห็นเป็นการจำเป็นเพื่อประโยชน์ ในการปฏิรูปในด้านต่าง ๆ การส่งเสริมความสามัคคีและความสมานฉันท์ของประชาชนในชาติ หรือเพื่อ ป้องกัน ระวัง หรือปราบปรามการกระทำอันเป็นการบ่อนทำลายความสงบเรียบร้อยหรือความมั่นคงของชาติ ราชบัลลังก์ เศรษฐกิจของประเทศ หรือราชการแผ่นดิน ไม่ว่าจะเกิดขึ้นภายในหรือภายนอกราชอาณาจักร ให้หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติโดยความเห็นชอบของคณะรักษาความสงบแห่งชาติมีอำนาจสั่งการ ระงับยับยั้ง หรือกระทำการใด ๆ ได้ ไม่ว่าการกระทำนั้นจะมีผลบังคับในทางนิติบัญญัติ ในทางบริหาร หรือในทางตุลาการ และให้ถือว่าคำสั่งหรือการกระทำ รวมทั้งการปฏิบัติตามคำสั่งดังกล่าว เป็นคำสั่ง หรือการกระทำ หรือการปฏิบัติที่ชอบด้วยกฎหมายและรัฐธรรมนูญนี้และเป็นที่สุด ทั้งนี้ เมื่อได้ ดำเนินการดังกล่าวแล้ว ให้รายงานประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติและนายกรัฐมนตรีทราบโดยเร็ว

มาตรา ๔๕ ภายใต้บังคับมาตรา ๕ และมาตรา ๔๔ ให้ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจพิจารณา วินิจฉัยปัญหาว่ากฎหมายใดขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนี้หรือไม่ และตามที่กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดินและกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองกำหนดให้เป็นอำนาจของ ศาลรัฐธรรมนูญ แต่สำหรับผู้ตรวจการแผ่นดิน ให้มีอำนาจเสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยได้เฉพาะ เมื่อมีกรณีเห็นว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายใดมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญนี้

การพิจารณาและการทำคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น ในระหว่างที่ยังไม่มีกฎหมายดังกล่าว ให้เป็นไปตามข้อกำหนดของศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณา และการทำคำวินิจฉัยที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่รัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ทั้งนี้ เพียงเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งต่อ วรรคหนึ่งหรือรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา ๔๖ ในกรณี queเห็นเป็นการจำเป็นและสมควร คณะรัฐมนตรีและคณะรักษาความสงบแห่งชาติ จะมีมติร่วมกันให้แก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญนี้ก็ได้ โดยจัดทำเป็นร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมเสนอต่อ สภานิติบัญญัติแห่งชาติเพื่อให้ความเห็นชอบ

ให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาให้ความเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม ตามวรรคหนึ่งภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม

ในการพิจารณาให้ความเห็นชอบ สภานิติบัญญัติแห่งชาติจะแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญ แก้ไขเพิ่มเติมนั้นมีได้ เว้นแต่คณะรัฐมนตรีและคณะรักษาความสงบแห่งชาติจะเห็นชอบด้วย

มติให้ความเห็นชอบต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

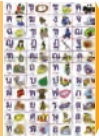
เมื่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติให้ความเห็นชอบร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมแล้ว ให้นายกรัฐมนตรี นำร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่สภานิติบัญญัติ แห่งชาติมีมติ เพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธย และเมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้ โดยให้นายกรัฐมนตรีลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ และให้นำความในมาตรา ๓๗ วรรคสี่ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๔๗ บรรดาประกาศและคำสั่งของคณะรักษาความสงบแห่งชาติหรือคำสั่งของหัวหน้า คณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ได้ประกาศหรือสั่งในระหว่างวันที่ ๒๒ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗ จนถึงวันที่คณะรัฐมนตรีเข้ารับหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญนี้ ไม่ว่าประกาศหรือสั่งให้มีผลบังคับในทาง รัฐธรรมนูญ ในทางนิติบัญญัติ ในทางบริหาร หรือในทางตุลาการ ให้ประกาศหรือคำสั่ง ตลอดจน การปฏิบัติตามประกาศหรือคำสั่งนั้น ไม่ว่าจะกระทำก่อนหรือหลังวันที่รัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ เป็นประกาศ หรือคำสั่งหรือการปฏิบัติที่ชอบด้วยกฎหมายและชอบด้วยรัฐธรรมนูญและเป็นที่สุด และให้ประกาศหรือ คำสั่งดังกล่าวที่ยังมีผลใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้มีผลใช้บังคับต่อไปจนกว่าจะมี กฎหมาย กฎ ข้อบังคับ มติคณะรัฐมนตรี หรือคำสั่ง แล้วแต่กรณี แก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิก

ในกรณีที่คณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติได้มีคำสั่งให้บุคคลใดดำรงตำแหน่งหรือพ้นจากตำแหน่งใดที่ระบุไว้ในมาตรา ๒๔ ก่อนวันที่รัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ให้นายกรัฐมนตรีนำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงแต่งตั้งให้บุคคลนั้นดำรงตำแหน่งนั้นหรือทรงให้บุคคลนั้นพ้นจากตำแหน่งนั้นด้วย

มาตรา ๔๘ บรรดาการกระทำทั้งหลายซึ่งได้กระทำเนื่องในการยึดและควบคุมอำนาจการปกครองแผ่นดิน เมื่อวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗ ของหัวหน้าและคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ รวมทั้งการกระทำของบุคคลที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความดังกล่าวหรือของผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากหัวหน้าหรือคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ หรือของผู้ซึ่งได้รับคำสั่งจากผู้ได้รับมอบหมายจากหัวหน้าหรือคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ อันได้กระทำไปเพื่อการดังกล่าวข้างต้นนั้น การกระทำความดังกล่าวมาทั้งหมดนี้ไม่ว่าจะเป็นการกระทำเพื่อให้มีผลบังคับในทางรัฐธรรมนูญ ในทางนิติบัญญัติ ในทางบริหาร หรือในทางตุลาการ รวมทั้งการลงโทษและการกระทำอันเป็นการบริหารราชการอย่างอื่น ไม่ว่ากระทำในฐานะตัวการ ผู้สนับสนุน ผู้ใช้ให้กระทำ หรือผู้ถูกใช้ให้กระทำ และไม่ว่ากระทำในวันดังกล่าวหรือก่อนหรือหลังวันดังกล่าว นั้น หากการกระทำนั้นผิดต่อกฎหมาย ให้ผู้กระทำพ้นจากความผิดและความรับผิดชอบโดยสิ้นเชิง

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา
หัวหน้าคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ

หลักเมือง

เสาหลักเมือง

ศาลหลักเมือง

หลักเมือง

หลักเมือง ประกอบด้วยคำว่า **หลัก** และคำว่า **เมือง** **หลัก** หมายถึง เสาที่ปักไว้, ที่ผูก, ที่มั่น เช่น เด็กจูงวัวไปผูกไว้กับ**หลัก** หรือหมายถึง เครื่องหมาย เช่น เขา**ชี้หลัก**เขตที่ดิน ให้เพื่อนบ้านดู รถเกิดยางแตกตรง**หลัก**กิโลเมตรที่ ๔๕ ส่วนคำว่า **เมือง** หมายถึง ประเทศ เช่น ฉันไป**เมือง**จีนมาเพิ่งกลับถึง**เมือง**ไทยเมื่อวานนี้, หมายถึง จังหวัด เช่น ฉันไปเที่ยวสงกรานต์ที่**เมือง**เชียงใหม่สนุกมาก, หมายถึง เขตซึ่งเคยเป็นเมืองสำคัญในระดับจังหวัด แต่ต่อมาถูกลดฐานะเป็นอำเภอ เช่น ไข่เค็ม**เมือง**ไชยามีชื่อมาก **เมือง**ขุนันธุ์อยู่ในจังหวัดศรีสะเกษ, หมายถึง เขตซึ่งเป็นที่ชุมนุมและเป็นที่ตั้งศาลากลางจังหวัด เช่น พรุ่งนี้ย้ายสาจะเข้า**เมือง**ไปติดต่อราชการ, เปิดเทอมหน้าผู้ใหญ่บ้านจะส่งลูกไปเรียนต่อใน**เมือง** นอกจากนี้ เมืองยังหมายถึงเขตภายในกำแพงเมืองใหญ่ในสมัยก่อน เช่น แม่ทัพเร่งกวาดต้อนราษฎรเข้าไปอยู่ใน**เมือง**

หลักเมือง ถือเป็นส่วนสำคัญของเมือง โดยตั้งเสาเป็นเครื่องหมายเพื่อแสดงว่าจะสร้างเมืองที่ตรงนั้นอย่างแน่นอน เช่น **หลักเมือง**กรุงเทพมหานครอยู่ข้างกระทรวงกลาโหม เยื้องกับพระบรมมหาราชวัง

ที่มา :บทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย” ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

เมื่อวันที่ ๑๘-๒๐ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๗ เวลา ๗.๐๐-๗.๓๐ น.

เสาหลักเมือง

เสาหลักเมือง หมายถึง เสาอาจเป็นเสาไม้หรือเสาหินซึ่งทำพิธีตั้งขึ้นเพื่อเป็นเครื่องหมายกำหนดทิศทางของเมืองว่าจะสร้างเมืองไว้ ณ ที่นั้น เสาหลักเมืองถือเป็นใจของเมือง เป็นที่สถิตของเทพยดาผู้ปกปักรักษาบ้านเมือง มีธรรมเนียมว่าก่อนที่จะสร้างเมืองจะต้องทำพิธียกเสาหลักเมืองในที่ที่เป็นชัยภูมิสำคัญ เพื่อให้เป็นสิริมงคลแก่บ้านเมืองที่จะสร้างขึ้น เมื่อแรกสร้างกรุงเทพมหานคร พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชได้ทรงทำพิธีตั้งเสาหลักเมืองขึ้นก่อน ดังปรากฏในพงศาวดารกรุงรัตนโกสินทร์ฉบับหอสมุดแห่งชาติว่า

“...จึงดำรัสสั่งให้พระยาธรรมาธิกรณ์กับพระยาวิจิตรนาวิ เป็นแม่กองคุมช่างและไพร่ไปกะที่สร้างพระนครใหม่ข้างฝั่งตะวันออก ได้ตั้งพิธียก**เสาหลักเมือง** ณ วันอาทิตย์เดือนหกขึ้นสิบค่ำ ฤกษ์เพลาย่ำรุ่งแล้ว ๕๔ นาที...”

ศาลหลักเมือง

ศาลหลักเมือง หมายถึง สถานที่ศักดิ์สิทธิ์ซึ่งเป็นที่ตั้งของเสาหลักเมืองและเป็นที่สถิตของเทพยดาผู้พิทักษ์เมืองซึ่งเรียกว่าพระเสื้อเมือง พระทรงเมือง

เสาหลักเมืองของกรุงเทพฯ นั้น ปลายเสาบรรจุดวงชะตาของกรุงเทพฯ นอกจากจะบรรจุดวงชะตาเมืองไว้ที่ปลายเสาหลักเมืองแล้วยังบรรจุเทวรูปที่เรียกกันว่า เจ้าพ่อหลักเมือง และมีพิธีประกาศอัญเชิญเทพเจ้าเข้าประดิษฐานในเทวรูปด้วย เพื่อให้ช่วยคุ้มครองป้องกันสรรพไพร่ไม่ให้มาอวยร้ายพระนครและพระราชอาณาจักร ส่วนด้านทิศเหนือของศาลก็เป็นที่ประดิษฐานเทพารักษ์ทั้งห้า คือ เจ้าพ่อหอกลอง เจ้าพ่อเจตคุปต์ พระเสื้อเมือง พระทรงเมือง และพระกาฬไชยศรี

ศาลหลักเมืองจึงเป็นสถานที่สิงสถิตของเทพเจ้าผู้คุ้มครอง คอยดูแลปกป้อง คุ้มครองบ้านเมืองและประชาชน

สร้างความเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ ด้วยนิสัยแค่ ๑ %

THE POWER OF HABIT

หนังสือสร้างความเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ด้วยนิสัยแค่ ๑% (The Power of Habit) เป็นหนังสือที่จะช่วยสร้างนิสัยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จในชีวิต เขียนโดย **ชาร์ล ดุฮิกก์ (Charles Duhigg)** และแปลเป็นภาษาไทยโดย **พรเลิศ อธิรุฐ และวิโรจน์ ภัทรทิปกร** หนังสือเล่มนี้เป็นหนังสือที่ขายดีที่สุดในโลกอีกเล่มหนึ่งที่น่าสนใจ ซึ่งจะช่วยให้คุณค้นหาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับนิสัยของคนเราที่จะทำให้บุคคลและองค์กรประสบความสำเร็จได้ โดยผู้เขียนจะแนะนำวิธีที่จะวิเคราะห์และเลือกนิสัยแบบใดมาใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดที่จะช่วยจุดประกายให้เกิดความเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ในชีวิต ซึ่งอาจเป็นจุดพลิกผันของชีวิต

หนังสือสร้างความเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ด้วยนิสัยแค่ ๑% (The Power of Habit) เป็นหนังสือที่จะช่วยสร้างนิสัยเพื่อพัฒนาตนเองซึ่งผู้เขียนเขียนโดยใช้ภาษาที่อ่านเข้าใจง่าย และสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้กับทุกอาชีพ โดยมีเนื้อหาแบ่งออกเป็น ๓ ส่วน คือ

(๑) ส่วนที่ ๑ มีเนื้อหาเกี่ยวกับนิสัยของบุคคล ซึ่งผู้เขียนจะอธิบายถึงนิสัยของแต่ละคนว่าเกิดขึ้นได้อย่างไร องค์กรประกอบของนิสัยประกอบด้วยอะไรบ้าง และเราจะสร้างนิสัยได้อย่างไร โดยผู้เขียนได้ทำการสำรวจเพื่อค้นหาที่มาของนิสัยหาวิธีที่จะเปลี่ยนแปลงนิสัยเดิม ๆ และปลูกฝังนิสัยใหม่ ๆ ลงไปในตัวของคนเรา

(๒) ส่วนที่ ๒ นิสัยขององค์กรที่ประสบความสำเร็จ โดยผู้เขียนได้ยกตัวอย่างนิสัยของบุคคล บริษัท และองค์กรต่าง ๆ ที่ประสบความสำเร็จ รวมทั้งองค์ประกอบต่าง ๆ ที่ใช้เพื่อการสร้างนิสัย ด้วยการปลูกฝังนิสัยแห่งความสำเร็จลงไปในตัวของคน ๆ นั้น ซึ่งผู้เขียนได้ค้นพบว่า ความสำเร็จต่าง ๆ เกิดจากการใช้ประโยชน์จากนิสัยของคนเรา

(๓) ส่วนที่ ๓ นิสัยของสังคม ซึ่งผู้เขียนมีแนวคิดที่ว่า คนเราสามารถเปลี่ยนแปลงนิสัยของเราได้หากเรา รู้ถึงที่มาของนิสัยนั้น ๆ จะทำให้เข้าใจว่านิสัยก่อตัวขึ้นมาได้อย่างไร และเราจะสร้างนิสัยที่ดีได้อย่างไร

ประวัติผู้เขียน

Charles Duhigg เป็นนักเขียนชื่อดังชาวอเมริกัน สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทจาก Harvard Business School เป็นผู้สื่อข่าวของหนังสือพิมพ์นิวยอร์กไทม์ และเป็นเจ้าของรางวัลพูลิตเซอร์ประจำปี ๒๐๐๙ ซึ่งมีผลงานการเขียนติดอันดับหนังสือขายดี เช่น The iEconomy, Golden Opportunities และ Toxics Waters

เรื่อง

ยุทธศาสตร์การป้องกัน และ ปราบปรามการทุจริต

เรียบเรียงโดย จิตตา กิตติเสถียรนนท์

๑. นิยาม

๑.๑ คำว่า “ทุจริต” หมายถึง

๑.๑.๑ ความประพฤติชั่ว, ถ้าเป็นความประพฤติชั่วทางกาย เรียกว่า กายทุจริต, ถ้าเป็นความประพฤติชั่วทางวาจา เรียกว่า วาจทุจริต, ในการสอบ, คดโกง, นื้อโกง, เช่น ทุจริตต่อหน้าที่ (ค่านาม)
ไม่ชื่อตรง เช่น คนทุจริต (คำวิเศษณ์)

(ความหมายตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๒)

๑.๑.๒ แสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้ โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเองหรือผู้อื่น

[ความหมายตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑ (๑)]

๑.๒ คำว่า “ทุจริตต่อหน้าที่” หมายถึง การปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในตำแหน่ง หรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในพฤติการณ์ที่อาจทำให้ผู้อื่นเชื่อว่ามีตำแหน่งหรือหน้าที่ ทั้งที่ตนมิได้มีตำแหน่งหรือหน้าที่นั้น หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่ ทั้งนี้ เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบสำหรับตนเองหรือผู้อื่น

(ความหมายตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔)

๑.๓ คำว่า “ป้องกัน” หมายถึง กั้นไว้เพื่อต้านทานหรือคุ้มครอง

(ความหมายตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๒)

๑.๔ คำว่า “ปราบปราม” หมายถึง ทำให้สงบราบคาบ

(ความหมายตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๒)

* บทความเรื่องยุทธศาสตร์การป้องกันและปราบปรามการทุจริตเป็นการดำเนินการตามโครงการจัดทำข้อมูลเพื่อสนับสนุนการวิเคราะห์เรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี และงานด้านการบริหารจัดการของคณะรัฐมนตรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารวบรวมข้อมูลในประเด็นที่น่าสนใจเพื่อจัดทำเป็นฐานข้อมูลสนับสนุนการวิเคราะห์เรื่องและการให้ความเห็นประกอบการตัดสินใจของคณะรัฐมนตรี รวมทั้งการนำข้อมูลดังกล่าวมาใช้ในการปรับปรุงประสิทธิภาพการทำงานของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๑.๕ คำว่า “ต่อต้าน” หมายถึง ปะทะไว้, ต้านทานไว้, ลูบป้องกันไว้

(ความหมายตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๒)

๑.๖ คำว่า “ยุทธศาสตร์” หมายถึง

วิชาว่าด้วยการพัฒนาและการใช้อำนาจทางการเมือง เศรษฐกิจ จิตวิทยา และกำลังรบทางทหาร ตามความจำเป็นทั้งในยามสงบและยามสงคราม (คานาม)

ที่มีความสำคัญทางการเมือง เศรษฐกิจ จิตวิทยา และกำลังรบทางทหาร ทั้งในยามสงบและยามสงคราม เช่น จุยุทธศาสตร์ (คำวิเศษณ์)

(ความหมายตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๒)

๒. การต่อต้านการทุจริตในต่างประเทศ*

๒.๑ เขตปกครองพิเศษฮ่องกง (สาธารณรัฐประชาชนจีน)

สำนักงาน Independent Commission Against Corruption (ICAC) ของฮ่องกงเป็นหน่วยงานที่ได้รับการยกย่องจากนานาชาติเนื่องจากสามารถป้องกันและปราบปรามการทุจริตได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุดหน่วยงานหนึ่งในโลก

ในช่วง ค.ศ. ๑๙๖๐-๑๙๗๐ ฮ่องกงเป็นเมืองที่เต็มไปด้วยการทุจริต หน่วยงานที่มีการทุจริตมากที่สุด คือ ตำรวจ โดยปัจจัยสำคัญที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ในการต่อต้านการทุจริต คือ การดำเนินคดีการทุจริตของตำรวจ (นายพลปีเตอร์ ก๊อบเบอร์) ซึ่งได้หลบหนีออกจากฮ่องกงโดยให้สินบนเจ้าหน้าที่ของรัฐ ทำให้ชาวฮ่องกงไม่พอใจในเรื่องนี้ ถึงแม้ว่านายพลปีเตอร์ฯ จะถูกจับได้และถูกนำตัวกลับฮ่องกงเพื่อดำเนินคดี ด้วยเหตุนี้ผู้ว่าการเกาะฮ่องกง (Governor) ในสมัยนั้นจึงมีคำสั่งให้จัดตั้งคณะกรรมการสอบสวน (Commission of Inquiry) เพื่อแก้ไขปัญหาการทุจริตที่มีอยู่อย่างแพร่หลายทั่วไป และจัดตั้งสำนักงาน Independent Commission Against Corruption (ICAC) เจ้าหน้าที่ ICAC ได้พยายามต่อสู้กับการทุจริตอย่างจริงจังและสม่ำเสมอเรื่อยมา จนกระทั่งการทุจริตในฮ่องกงลดน้อยลงเป็นอย่างมาก

รูปแบบองค์กรของสำนักงาน ICAC แบ่งออกเป็น ๒ ฝ่าย คือ (๑) ฝ่ายพิจารณา รับผิดชอบในการดำเนินคดีอาญาและความผิดทางวินัย ในส่วนของคดีอาญาผู้อำนวยการสำนัก ICAC เป็นผู้มีอำนาจสูงสุดในการสืบสวนคดีอาญา และ (๒) ฝ่ายบริหาร แบ่งออกเป็น ๓ หน่วยงาน คือ หน่วยปราบปราม (The Operations Department) หน่วยป้องกัน (The

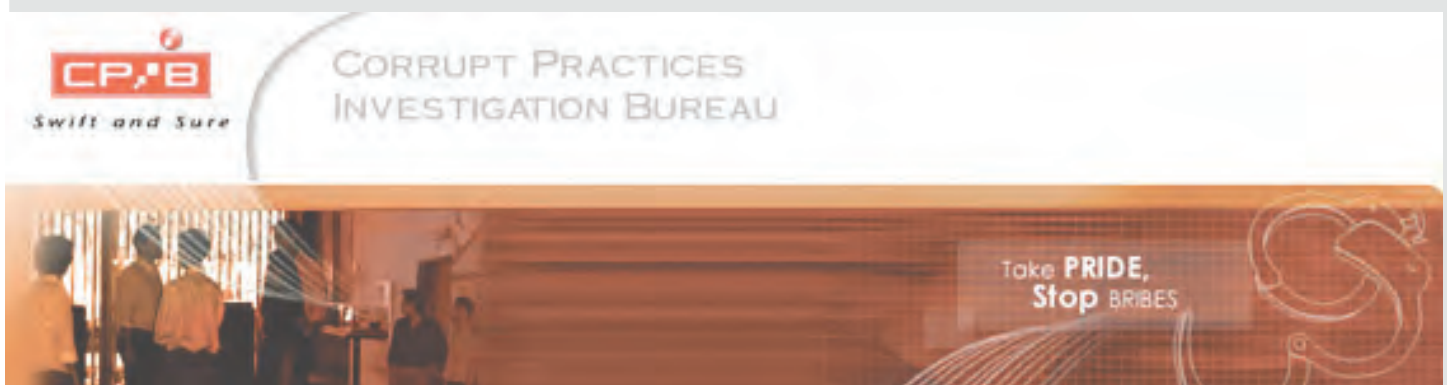
* ฌักทรี เตโซ และคณะ, เอกสารวิชาการ เรื่อง แนวทางการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในส่วนราชการไทย, กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, หน้า ๗

ซึ่งในส่วนของหน่วยป้องกันมีเจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญในหลาย ๆ สาขาวิชา เช่น วิศวกรรมศาสตร์ กฎหมาย บัญชี และการบริหาร การทำงานในหน่วยงานนี้เป็นไปภายใต้แนวคิดที่ว่า “การป้องกันดีกว่าการปราบปราม” และเน้นแก้ไขปรับปรุงที่ระบบมากกว่าตัวบุคคลเพื่อลดหรือขจัดโอกาสที่จะทำให้เกิดการทุจริต โดยมีหน้าที่ป้องกันการทุจริตทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน การดำเนินการ ในส่วนของภาครัฐจะเป็นการตรวจสอบและทบทวนวิธีการปฏิบัติงานในหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐและเสนอแนวทางแก้ไขเพื่อลดและขจัดโอกาสที่อาจทำให้เกิดการทุจริตได้ และให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการกำหนดนโยบาย กฎหมาย หรือวิธีการปฏิบัติงานใด ๆ เพื่อป้องกันมิให้เกิดการทุจริตในการดำเนินการ ในส่วนของภาคเอกชนจะเป็นการให้คำแนะนำเรื่องการป้องกันการทุจริตแก่บุคคลหรือบริษัทต่าง ๆ ที่มาขอคำแนะนำโดยเป็นการให้บริการโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายใด ๆ

๒.๒ สาธารณรัฐสิงคโปร์

สาธารณรัฐสิงคโปร์เป็นประเทศที่ได้รับการยอมรับจากประเทศต่าง ๆ ว่าประสบความสำเร็จในเรื่องการต่อต้านการทุจริต หน่วยงานที่รับผิดชอบในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต คือ สำนักงาน Corruption Practice Investigation Bureau (CPIB) ในช่วงแรกของการปฏิบัติงาน สำนักงาน CPIB ไม่สามารถแก้ไขปัญหาเรื่องการทุจริตได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากปัจจัยต่าง ๆ หลายประการ ได้แก่ ความล้าสมัยของกฎหมายต่อต้านการทุจริต ทำให้เจ้าหน้าที่ CPIB ไม่มีอำนาจเพียงพอในการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิด เช่น การขาดอำนาจในการรวบรวมพยานหลักฐานต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคดีที่เจ้าหน้าที่ตำรวจเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเสียเองและความด้อยการศึกษาของชาวสิงคโปร์ อีกทั้งขาดความร่วมมือจากประชาชนเพราะประชาชนไม่เชื่อมั่นในประสิทธิภาพการทำงานของสำนักงาน CPIB และกลัวผู้กระทำความผิดแก้แค้น นอกจากนี้ คำตอบแทนการทำงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้การแก้ไขปัญหาเรื่องดังกล่าวไม่บรรลุผลสำเร็จ

ความตั้งใจในการแก้ไขปัญหาคอร์รัปชันของสาธารณรัฐสิงคโปร์ คือ การปรับปรุงกฎหมายที่ใช้ต่อต้านการทุจริต เพื่อเป็นหลักประกันว่าผู้กระทำความผิดจะไม่สามารถรอดพ้นจากการลงโทษไปได้ นอกจากสาธารณรัฐสิงคโปร์จะใช้มาตรการทางกฎหมายเพื่อป้องกันและปราบปรามการทุจริตแล้ว ก็ยังใช้มาตรการทางสังคมควบคู่ไปด้วย เช่น การที่นักการเมืองประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐ ทั้งในการทำงานและการใช้ชีวิตส่วนตัวโดยยึดมั่นในหลักคุณธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งความซื่อสัตย์ เช่น การไม่เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องเป็นส่วนตัวกับเรื่องธุรกรรมทางการเงิน หรือการพาณิชย์ใด ๆ และเมื่อสาธารณรัฐสิงคโปร์มีฐานะทางเศรษฐกิจดีขึ้นได้ก็แก้ไขปัญหาเรื่องค่าตอบแทนการทำงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐด้วยการปรับอัตราเงินเดือนเจ้าหน้าที่ของรัฐให้เพิ่มสูงขึ้น และปรับปรุงเงื่อนไขการทำงานต่าง ๆ ในหน่วยงานของรัฐ

การป้องกันการทุจริตในระบบราชการของสาธารณรัฐสิงคโปร์ ได้ใช้มาตรการต่าง ๆ ดังนี้

๒.๒.๑ การตรวจสอบและการเสนอแนะแนวทางแก้ไขการปฏิบัติงาน โดยเจ้าหน้าที่ CPIB มีอำนาจตรวจสอบหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อทบทวนวิธีการทำงานและขั้นตอนต่าง ๆ ในการปฏิบัติงาน ซึ่งอาจเป็นจุดอ่อนหรือข้อบกพร่องของการปฏิบัติงานอันอาจนำไปสู่การทุจริต หรือกระทำการมิชอบด้วยกฎหมาย นอกจากนี้ CPIB ยังมีบริการตรวจสอบประวัติของบุคคลเพื่อมิให้บุคคลที่มีประวัติเกี่ยวกับการทุจริตได้รับตำแหน่งสำคัญ ๆ ด้วย

๒.๒.๒ การแถลงในแต่ละปีว่าไม่มีหนี้สิน เจ้าหน้าที่ของรัฐทุกคนมีหน้าที่แถลงว่าไม่มีหนี้สินเพราะมีความเชื่อว่าเจ้าหน้าที่ที่เป็นหนี้มีแนวโน้มที่จะทุจริตได้ง่าย

๒.๒.๓ การแสดงทรัพย์สินและการลงทุน เจ้าหน้าที่ของรัฐทุกคนมีหน้าที่แสดงทรัพย์สินและการลงทุนต่าง ๆ ของตน รวมทั้งของคู่สมรสและบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะเมื่อเข้ารับตำแหน่งและทุกปี หากเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นมีพฤติกรรมร้ายผิดปกติ อาจถูกเรียกไปชี้แจงถึงวิธีการที่ได้ทรัพย์สินนั้นมาได้ หรือในกรณีที่มีส่วนในบริษัทเอกชน อาจถูกร้องขอให้สละความเป็นเจ้าของได้เพื่อป้องกันการขัดกันซึ่งผลประโยชน์

๒.๒.๔ เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่อาจยอมรับของขวัญหรือเงินจากประชาชนที่มาติดต่อกับเจ้าหน้าที่ผู้นั้น

๒.๒.๕ การทำงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีความล่าช้าเกินความจำเป็น (Excessive Red Tape) เปิดช่องให้มีการทุจริตได้

๒.๒.๖ การทบทวนอัตราเงินเดือนของเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นประจำเพื่อให้เจ้าหน้าที่ได้รับเงินเดือนในอัตราที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงอัตราเงินเดือนในภาคเอกชนด้วย

๓. การต่อต้านการทุจริตในประเทศไทย

ในการต่อต้านการทุจริตในประเทศไทยได้มีการนำแนวทางของหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการสนับสนุนการดำเนินการ ซึ่งหลักธรรมาภิบาลเป็นหลักการบริหารจัดการที่มีเป้าหมายสูงสุด คือ การยึดถือประโยชน์สุขและความต้องการของประชาชนเป็นหลัก (Citizen Centric) มีการปรับวิธีคิด วิธีการบริหารใหม่ มีเจตนาธรรมให้ทุกคนทุกฝ่าย ร่วมกันคิด ร่วมกันทำ ร่วมกันจัดการ ร่วมกันรับผิดชอบ แก้ปัญหา พัฒนาไปสู่ความมั่นคง ความสงบ สันติสุข มีการพัฒนาที่ยั่งยืนและก้าวไกล ธรรมาภิบาลจึงตั้งอยู่บนรากฐานของความถูกต้อง ดีงาม มั่นคง หรือธรรมาธิปไตยที่มุ่งให้สังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการคิดการบริหารจัดการ ปรับวัฒนธรรมขององค์การใหม่ โดยทุกภาคส่วนจะต้องเข้ามามีส่วนร่วม^๒ กล่าวคือ

๓.๑ ภาครัฐต้องปฏิรูปบทบาทหน้าที่โครงสร้างและกระบวนการทำงานให้สามารถบริหารทรัพยากรของสังคมอย่างโปร่งใส ซื่อตรง เป็นธรรม มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และมีสมรรถนะสูงในการนำบริการของรัฐที่มีคุณภาพไปสู่ประชาชน โดยจะต้องมีการเปลี่ยนทัศนคติ ค่านิยม และวิธีการทำงานของเจ้าหน้าที่รัฐให้ทำงานโดยยึดถือประชาชนเป็นศูนย์กลาง และสามารถร่วมทำงานกับภาคประชาชนและภาคเอกชนได้อย่างราบรื่นเป็นมิตร

๓.๒ ภาคธุรกิจเอกชนต้องมีการปฏิรูปและกำหนดกติกาในหน่วยงานของภาคธุรกิจเอกชน เช่น บริษัท บริษัท ห้างหุ้นส่วน ให้มีกติกากการทำงานที่โปร่งใส ซื่อตรง เป็นธรรมต่อลูกค้า ความรับผิดชอบต่อผู้ถือหุ้นและต่อสังคม รวมทั้งมีระบบติดตามตรวจสอบการให้บริการที่มีมาตรฐานเทียบเท่าระดับสากล และร่วมทำงานกับภาครัฐและภาคประชาชนได้อย่างราบรื่นเป็นมิตรและมีความไว้วางใจซึ่งกันและกัน

๓.๓ ภาคประชาชนต้องสร้างความตระหนักสำนึกตั้งแต่ระดับปัจเจกบุคคลถึงระดับกลุ่มประชาสังคมในเรื่องของสิทธิหน้าที่และความรับผิดชอบต่อตนเองและสาธารณะทั้งในทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองเพื่อเป็นพลังของประเทศที่มีคุณภาพ มีความรู้ ความเข้าใจในหลักการของการสร้างกลไกการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี หรือธรรมาภิบาลให้เกิดขึ้นและทำนุบำรุงรักษาให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

ดังนั้น ในการกำหนดนโยบายยุทธศาสตร์และกิจกรรมภาครัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐจึงจำเป็นต้องมีอุดมการณ์มุ่งประโยชน์สาธารณะอย่างเข้มข้น เพื่อเป็นปัจจัยพื้นฐานในการปฏิบัติงานให้บรรลุผลตามนโยบายยุทธศาสตร์และภารกิจของรัฐบาลให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด โดยไม่แสวงหาประโยชน์ส่วนตนจากการใช้อำนาจรัฐที่ตนเองมีอยู่

นอกจากนี้ ปัจจุบันประเทศไทยมีกฎหมายหลักเพื่อใช้ในการต่อต้านการทุจริตโดยเฉพาะ คือ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งกำหนดให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (คณะกรรมการ ป.ป.ช.) มีอำนาจหน้าที่เสนอมาตรการ ความเห็น หรือข้อเสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรี รัฐสภา ศาล หรือคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน เพื่อให้มีการปรับปรุงการปฏิบัติราชการ หรือวางแผนโครงการของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานของรัฐเพื่อป้องกันหรือปราบปรามการทุจริตต่อหน้าที่การกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือการกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม ดำเนินการเพื่อป้องกันการทุจริตและเสริมสร้างทัศนคติและค่านิยมเกี่ยวกับความซื่อสัตย์สุจริต รวมทั้งดำเนินการให้ประชาชนหรือกลุ่มบุคคลมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

^๒ สถาบันพระปกเกล้า, ทศวรรษ : ตัวชี้วัดการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี, กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๔๙, หน้า ๒๘

๔. การทุจริตในระบบราชการไทย

ปัจจุบันการทุจริตในระบบราชการเกิดขึ้นในรูปแบบที่แตกต่างจากเดิม และจำนวนเรื่องที่เจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานต่าง ๆ ถูกร้องเรียนก็มีปริมาณเพิ่มขึ้นมาก โดยปัจจัยที่เอื้ออำนวยต่อการทุจริต สาเหตุของปัญหาการทุจริต และรูปแบบของการทุจริตในระบบราชการ สามารถสรุปได้ดังนี้

๔.๑ ปัจจัยที่เอื้ออำนวยต่อการทุจริต^๑

๔.๑.๑ ช่องว่างและข้อบกพร่องของกฎหมาย ตลอดจนระเบียบของราชการที่เปิดโอกาสให้แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐในการใช้ดุลยพินิจได้มาก ความล้าสมัยของกฎหมายขาดความรัดกุมและชัดเจน มีขั้นตอนการปฏิบัติที่ยุ่งยาก ซับซ้อนและล่าช้า ซึ่งสามารถแบ่งได้เป็น ๒ ลักษณะคือ (๑) เป็นความผิดเนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐหรือผู้หนึ่งผู้ใด (๒) เป็นความผิดเนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่ไปในทางแสวงหาประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่น

๔.๑.๒ เจ้าหน้าที่ของรัฐยังขาดทัศนคติและค่านิยมที่ยึดมั่นในความซื่อสัตย์สุจริต และสังคมไทยมุ่งที่พัฒนาด้านวัตถุมากกว่าด้านจิตใจ ในสังคมไทยส่วนใหญ่มีแนวโน้มในการนับถือนักการเมืองคนที่ร่ำรวยมีทรัพย์สินเงินทองโดยไม่คำนึงว่าทรัพย์สินเงินทองดังกล่าวเขาได้มาโดยสุจริตหรือไม่ ประกอบกับรายได้และเงินเดือนของเจ้าหน้าที่ของรัฐในสภาพเศรษฐกิจปัจจุบันไม่เพียงพอต่อการครองชีพของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่สูงขึ้น

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาในรายละเอียดจะพบว่า ปัจจัยที่ทำให้เกิดการทุจริตทั้งในด้านระบบบริหารราชการและด้านตัวบุคคลของข้าราชการ ประกอบด้วย

(๑) การขาดความโปร่งใสและการตรวจสอบ มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องสิทธิในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ทำให้ไม่ทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำความผิดและไม่สามารถดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดได้รวมทั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐมีอำนาจในการใช้ดุลยพินิจตามตำแหน่งหน้าที่อย่างกว้างขวาง โดยขาดมาตรการตรวจสอบที่เพียงพอและการถ่วงดุลอำนาจที่เหมาะสม

(๒) การผูกขาด ในกรณีนี้เกี่ยวข้องกับการทำธุรกิจ การได้รับสัมปทานในโครงการต่าง ๆ ซึ่งบริษัทจะใช้วิธีการให้สินบนแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐ

(๓) การได้รับค่าตอบแทนการทำงานที่ไม่เหมาะสม (Law salary)

(๔) ความโลภ เนื่องจากความไม่รู้จักพอ แม้จะมีค่าตอบแทนที่สูงและมีฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจดีอยู่แล้ว

(๕) การขาดคุณธรรม เจ้าหน้าที่ของรัฐขาดสำนึกในคุณธรรมสำหรับการดำเนินชีวิตและการทำงาน

^๑ ฅนภัทร เตโช และคณะ, เอกสารวิชาการ เรื่อง แนวทางการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในส่วนราชการไทย, หน้า ๙

๔.๒ สาเหตุของปัญหาการทุจริต^๔ สามารถจำแนกได้เป็น ๔ ด้าน คือ

๔.๒.๑ ด้านเศรษฐกิจและการครองชีพ ได้แก่ งบประมาณรายจ่ายของรัฐเป็นสิ่งล่อใจ ราษฎรซื้อความสะดวกจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ และเจ้าหน้าที่ของรัฐรายได้ไม่เพียงพอเมื่อเทียบกับรายจ่ายและราษฎรวิ่งเต้นเพื่อให้ได้ครอบครองทรัพยากรที่มีจำนวนจำกัด

๔.๒.๒ ด้านระบบบริหารราชการ ได้แก่ ผู้บังคับบัญชาบกพร่องไม่กำกับดูแลให้เป็นไปตามระเบียบวินัย ทำให้เกิดการทุจริต และการขาดดุลแห่งอำนาจในการบริหารราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น ทำให้การควบคุมดูแลไม่ทั่วถึง เกิดการทุจริตในวงราชการได้ง่าย รวมทั้งการเกรงใจและเกรงกลัวผู้บังคับบัญชาใช้อำนาจหน้าที่แสวงหาผลประโยชน์ ไม่ศึกษาและปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ

๔.๒.๓ ด้านสังคมวัฒนธรรมและศีลธรรม ได้แก่ เจ้าหน้าที่ของรัฐขาดธรรมประจำใจ เจ้าหน้าที่ของรัฐชั้นผู้ใหญ่ทุจริตแล้วไม่ถูกจับจึงเป็นตัวอย่างให้เจ้าหน้าที่ของรัฐชั้นผู้น้อยทำตาม สังคมไทยเน้นวัตถุนิยมมากกว่าความดีงาม ศีลธรรมเงิน คือ สิ่งที่เป็นคุณค่าของสังคม เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้จ่ายฟุ่มเฟือยทางด้านอุปโภค บริโภค จึงต้องดิ้นรนด้วยวิธีการทุจริต

๔.๒.๔ ด้านกฎหมายและวิธีพิจารณา ได้แก่ การลงโทษทางวินัยมีความยุ่งยากในการหาพยานหลักฐานเพราะมีระเบียบขั้นตอนมากมายในการสอบสวน การพิสูจน์การทุจริตฯ ต้องมีหลักฐานอย่างชัดเจน ซึ่งยากแก่การพิสูจน์

๔.๓ รูปแบบของการทุจริตในระบบราชการ^๕ ได้แก่

๔.๓.๑ การรับสินบน ของกำนัล หรือรางวัลต่าง ๆ

๔.๓.๒ การซื้อขายหรือวิ่งเต้นขอตำแหน่งในวงราชการ

๔.๓.๓ การรับส่วยและการรีดไถประชาชน

๔.๓.๔ การทุจริตเชิงนโยบาย เช่น การทุจริตงบประมาณแผ่นดิน การก่อสร้างโครงการต่าง ๆ ของภาครัฐ

๔.๓.๕ การแต่งตั้งโยกย้ายข้าราชการ

๔.๓.๖ การทุจริตในเรื่องของเวลา เช่น การทำงานแบบเช้าชามเย็นชาม

นอกจากนี้ รูปแบบที่พบในสังคมไทยซึ่งมีผลกระทบกับสังคมไทยในวงกว้างและเป็นรูปแบบที่น่าสนใจในขณะนี้ของนักการเมือง คือ **การทุจริตเชิงนโยบาย** ซึ่งเป็นรูปแบบที่กัดกร่อนความเจริญในสังคมไทยมาก เพราะเป็นการทุจริตในวงเงินงบประมาณที่มีจำนวนค่อนข้างสูง

๕. กระบวนการป้องกันและปราบปรามการทุจริต^๖

กระบวนการดำเนินการเพื่อป้องกันการทุจริตในแต่ละส่วนราชการสามารถแยกการดำเนินการได้เป็น ๕ ขั้นตอน ดังนี้

๕.๑ ขั้นตอนที่ ๑ สร้างจิตสำนึก โดยมุ่งพัฒนาให้ข้าราชการทุกระดับมีคุณธรรม จริยธรรม

๕.๑.๑ รณรงค์เผยแพร่/ประชาสัมพันธ์ให้ตระหนักและรับรู้ถึงพฤติกรรมที่แสดงให้เห็นถึงการมีคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลในหน่วยงานภาครัฐ

๕.๑.๒ ส่งเสริมการฝึกอบรมด้านคุณธรรม จริยธรรม และกฎระเบียบ วิธีปฏิบัติในเรื่องต่าง ๆ ให้สามารถปฏิบัติงานได้ถูกต้องตามระเบียบของทางราชการ และการควบคุมภายใน เพื่อเป็นการป้องกันการทุจริตฯ ที่อาจเกิดขึ้นได้

๕.๑.๓ การจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความสุจริต โปร่งใส เพื่อน้อมเกล้าฯ ถวายในหลวง หรือดำเนินกิจกรรมอื่น ๆ ร่วมกับสถาบันการศึกษา ภาคเอกชน หรือหน่วยงานต่าง ๆ

๕.๑.๔ ส่งเสริมสนับสนุนให้หน่วยงานภาครัฐจัดทำโครงการทางด้านคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาล และคัดเลือกหน่วยงานเหล่านั้นเพื่อเป็นตัวอย่าง และเผยแพร่ให้หน่วยงานอื่น ๆ นำไปศึกษาและประยุกต์ใช้ต่อไป

๕.๑.๕ ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการปรับปรุงการให้บริการประชาชนของหน่วยงานภาครัฐให้มีพฤติกรรมและการปฏิบัติงานที่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชน

^๔ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๐

^๕ สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, รายงานการสำรวจความคิดเห็นของเครือข่ายภาคประชาชน

เรื่อง การทุจริตและประพฤติมิชอบของสังคมไทย, เอกสารประกอบการสัมมนาประจำปี ๒๕๔๗, หน้า ๒

^๖ ฌักทรี เดซี และคณะ, เอกสารวิชาการ เรื่อง แนวทางการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในส่วนราชการไทย, หน้า ๑๓

๕.๒ ขั้นตอนที่ ๒ ผนึกกำลังกับหน่วยงานอื่น และการมีส่วนร่วมของภาคเอกชน สื่อมวลชน และประชาชน ทุกหมู่เหล่า เพื่อเป็นแบบอย่างและเป็นกลไกขับเคลื่อนให้เกิดผลในทางปฏิบัติ

๕.๒.๑ แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนการป้องกันการทุจริตในส่วนราชการ

๕.๒.๒ สร้างให้มีการสอดส่อง และระบบเฝ้าระวังและรับข้อมูลเกี่ยวกับการทุจริตประพฤติมิชอบ ในหน่วยงาน

๕.๒.๓ มีช่องทางรับข้อร้องเรียน ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะจากประชาชน เพื่อนำไปปรับปรุงและพัฒนา การบริหารราชการให้มีประสิทธิภาพและมีความคุ้มค่า

๕.๓ ขั้นตอนที่ ๓ ขับเคลื่อนในการปฏิบัติกับเจ้าหน้าที่ทุกระดับยอมรับและพร้อมใจในการร่วมคิดร่วมทำ เพื่อขับเคลื่อนคุณธรรมให้เกิดขึ้นแก่หน่วยงานด้วยความภาคภูมิใจ

๕.๓.๑ ให้ทุกส่วนราชการดำเนินการตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหาร กิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ ไปปฏิบัติให้เกิดผล โดยเฉพาะการให้ความสำคัญในการอำนวยความสะดวก และการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชน

๕.๓.๒ ส่งเสริมและผลักดันให้ส่วนราชการสร้างความโปร่งใส โดยการเปิดโอกาสในการมีส่วนร่วม ของประชาชนตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ และระเบียบสำนักงานปลัดกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการไว้ให้ประชาชนเข้าดู พ.ศ. ๒๕๕๒

๕.๓.๓ กำชับให้มีการเผยแพร่เอกสารจัดซื้อจัดจ้างให้สาธารณชนได้รับทราบอย่างทั่วถึงและปฏิบัติตาม ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยเคร่งครัด

๕.๔ ขั้นตอนที่ ๔ ตรวจสอบและประเมินผล เป็นเครื่องมือเพื่อให้หัวหน้าส่วนราชการและคณะกรรมการ ขับเคลื่อนการป้องกันการทุจริตในส่วนราชการ

๕.๔.๑ จัดให้มีคณะทำงานประเมินผลความคุ้มค่าในการดำเนินโครงการภาครัฐที่เบิกจ่ายจากเงินงบประมาณ เพื่อวิเคราะห์ความเสี่ยงและความคุ้มค่าของโครงการต่าง ๆ ให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนสูงสุด

๕.๔.๒ ให้ผู้ตรวจสอบภายในของหน่วยงานดำเนินการตรวจสอบการปฏิบัติงานของส่วนราชการอย่างทั่วถึง และรายงานให้หัวหน้าส่วนราชการทราบ

๕.๔.๓ มีมาตรการเอาผิดกับผู้ที่กระทำการทุจริตอย่างเอาจริงเอาจัง

๕.๕ ขั้นตอนที่ ๕ กระบวนการพัฒนาระบบงานภายในและพัฒนาระบบการบริหารงานของหน่วยงาน ที่เน้นความเสมอภาค โปร่งใส เป็นธรรม และสามารถตรวจสอบได้ในทุกขั้นตอน เพื่อกีดจางช่องทางสู่การทุจริตอาชญากรรม กระบวนการให้เจ้าหน้าที่พบกับประชาชนให้น้อย เพื่อลดการเจรจาต่อรองหรือการรับสินบน โดยอาจจะใช้ระบบ เทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาช่วยทำให้ทุกกระบวนการมีหลักฐาน ขั้นตอนที่ชัดเจน ประกอบกับหน่วยงานที่มีความเสี่ยง ต่อการทุจริตช่วยปรับปรุงข้อกฎหมายที่ง่ายต่อการใช้และการเข้าใจเพื่อให้ประชาชนสามารถสอบทานได้

๖. สถานการณ์และแนวโน้มการทุจริตในประเทศไทย

สถานการณ์การทุจริตในประเทศไทยมีแนวโน้มรุนแรงมากขึ้น ดังจะเห็นได้จากดัชนีภาพลักษณ์การทุจริตคอร์รัปชัน ในช่วง ๑ ทศวรรษที่ผ่านมา ที่ค่าคะแนนของประเทศไทยทรงตัวอยู่ในระดับต่ำกว่าครึ่งโดยตลอด ในปี ๒๕๕๖ ค่าคะแนนดัชนีภาพลักษณ์ของประเทศไทยอยู่ที่ ๓๕ คะแนน และประเทศไทยถูกจัดอยู่ในประเทศลำดับที่ ๑๐๒ ซึ่งลดลงจากปีก่อนหน้า (ปี ๒๕๕๕) ที่ค่าคะแนนดัชนีภาพลักษณ์ของประเทศไทยอยู่ที่ ๓๗ คะแนน และประเทศไทยถูกจัดอยู่ในประเทศลำดับที่ ๘๘ ขณะที่สถิติเรื่องร้องเรียนที่มีไปยังสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (สำนักงาน ป.ป.ช.) และสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (สำนักงาน ป.ป.ท.) ต่างมีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้น

๗. การจัดทำยุทธศาสตร์การป้องกันและปราบปรามการทุจริต

ในช่วงที่ผ่านมา การดำเนินการเพื่อป้องกันและปราบปรามการทุจริตในส่วนของภาคราชการ หน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในระบบราชการ ซึ่งได้แก่ สำนักงาน ป.ป.ช. สำนักงาน ป.ป.ท. รวมทั้งสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (สำนักงาน ก.พ.ร.) ได้มีการจัดทำเป็นยุทธศาสตร์เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในระบบราชการแล้ว ๔ ฉบับ ดังนี้

ชื่อยุทธศาสตร์	หน่วยงานเจ้าภาพที่ดำเนินการจัดทำยุทธศาสตร์	หมายเหตุ
(๑) ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๕๑-๒๕๕๕)	สำนักงาน ป.ป.ช.	-
(๒) ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๕๖-๒๕๖๐)		เป็นฉบับที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน
(๓) ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๕๒-๒๕๕๕	สำนักงาน ป.ป.ท.	อยู่ระหว่างสำนักงาน ป.ป.ท. จัดทำยุทธศาสตร์ชาติฯ ฉบับที่ ๒
(๔) ยุทธศาสตร์ต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน	สำนักงาน ก.พ.ร.	-

ในโอกาสต่อไปจะได้นำเสนอในรายละเอียดเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การป้องกันและปราบปรามการทุจริตดังกล่าว

...การที่จะช่วยใครให้พ้นจากทุกข์นั้น เป็นประโยชน์ไหม เพราะสามารถที่จะทำให้มีความเข้าใจถูกต้องได้ เพราะเหตุว่าความเข้าใจผิดเพียงเล็กน้อย ก็จะมีผลร้ายไปได้ เพราะเข้าใจผิดเร็วมาก ในเมื่อมีวิชาความไม่รู้อยู่แล้ว...

เห็นโทษของอกุศล เห็นโทษของความไม่รู้ ก็ศึกษาพระธรรม ฟังพระธรรมให้เข้าใจ เพราะเป็นหนทางเดียวที่จะทำให้พ้นจากอกุศลได้

...พื้นฐานที่จะต้องเข้าใจก่อนอื่น คือ ทุกอย่างเป็นธรรม ไม่ว่าจะเป็นพูดถึงสภาพธรรมใด ๆ ก็ตาม เมตตาเป็นธรรม กรุณาเป็นธรรม อกุศลเป็นธรรม โลภะ โทสะ โมหะเป็นธรรม ทุกอย่างเป็นธรรม ถ้าเข้าใจอย่างนี้ก็สามารถเข้าใจแต่ละคำที่มีในพระไตรปิฎกถูกต้องชัดเจนขึ้น...

...เมื่อใดมีศรัทธา มีความเคารพสูงสุดในการที่จะได้ฟังคำซึ่งจะได้ยินโดยยากยิ่ง แล้วก็เข้าใจได้โดยยากยิ่งด้วย แต่ว่า เข้าใกล้ไปเรื่อย ๆ จนกระทั่งสามารถที่จะเห็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าด้วยการเข้าใจพระธรรม ผู้นั้น ก็เป็นอุบาสก อุบาสิกา...

ที่มา : มูลนิธิศึกษาและเผยแพร่พระพุทธศาสนา
<http://www.dhammadhome.com/home.php>

ท่านสามารถเปิดอ่าน

สค.สาร

ผ่านทาง website ของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี www.cabinet.thaigov.go.th

